

wroclaw.pl

BEZPIECZNY
WROCŁAW

12/12 lekcji

Dzisiaj publikujemy ostatnią już,
12. lekcję o bezpieczeństwie
dla mieszkańców Wrocławia.

str. 18

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 1 (259), 8-13.01.2026

W ferie będą inżynierami

str. 10-11

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

HALA STULECIA

Smartfon w szkole? Niepotrzebny! Jak to?

W kilku wrocławskich szkołach uczniowie nie korzystają już z telefonów komórkowych na lekcjach ani na przerwach. Efekt? Większe skupienie i lepsze relacje.

str. 4

MPK zamierza kupić aż 160 tramwajów

Nowe planowane trasy tramwajowe na Swojczyce, Maślice, Klecinę i inne osiedla będą wymagały dodatkowych pojazdów. MPK ma już na to plan.

str. 8

Zastanów się nad życiem w Noc Biologów

Marzyłeś, by samodzielnie zbadać krew oraz wykonać EKG i USG? Będziesz miał okazję. Dwie wrocławskie uczelnie otwierają się w Noc Biologów dla wszystkich.

str. 16

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCŁAW.PL

OLEKSANDR POLIAKOVSKY

Szanowni Państwo,

zanim 1 stycznia poszedłem pobiegać – wiadomo, noworoczne postanowienia – sprawdziłem statystyki. Jestem z wykształcenia socjologiem, więc lubię wiedzieć, jak innym idzie. A idzie tak: 80 proc. noworocznych postanowień kończy się porażką jeszcze przed końcem lutego. Tylko 6 proc. ludzi dowozi swoje postanowienia do końca roku. Mało.

Zapytano też tych, którym się nie udało, dlaczego. Odpowiedź była prosta: zabrakło konsekwencji – regularności, kontroli postępów, gotowości do robienia swojego także wtedy, gdy entuzjazm się kończy. Łatwiej jest zacząć niż wytrwać. Wyposażony w tę wiedzę poszedłem biegać. Wrocek pukał się łapą w łepkę. Na razie tydzień za mną – z sukcesem. Zostało jeszcze 51 tygodni.

Z inwestycjami miejskimi jest bardzo podobnie. Też wymagają planu, cierpliwości i systematycznego

dowożenia efektu. Różnica polega na tym, że miasto nie może sobie pozwolić na odpuszczenie w połowie drogi. Jeśli coś zostaje zaplanowane, musi zostać zrealizowane – nawet gdy pojawiają się opóźnienia, wzrost kosztów czy nieprzewidziane problemy techniczne.

Dlatego początek 2026 roku traktuję jako moment uczciwego spojrzenia na postanowienia – także te miejskie. Lata 2019–25 były dla Wrocławia bardzo intensywne. Zrealizowaliśmy wiele dużych inwestycji w transporcie, edukacji, przestrzeni publicznej i bezpieczeństwie. Nie wszystkie w idealnym tempie, ale bez porzucania kluczowych kierunków. W 2026 roku rusza planowanie buspasa na Strzegomskiej i Mińskiej – tam, gdzie dziś komunikacja publiczna przegrywa z korkami. Przed nami też decyzje dotyczące Mostów Piskowych, które wymagają remontu – to kwestia stanu technicznego, nie opinii. Odkładanie takich spraw

zawsze kończy się drożej. Do tego dochodzą inwestycje długodystansowe, jak zakup 160 nowych tramwajów. Tabor zamówiony dziś będzie wioził wrocławian przez kolejne dekady – i dokładnie dlatego wymaga cierpliwości i konsekwencji.

Najtrudniej jest wyjść z domu wtedy, gdy mróz szczypie w twarz, a Wrocek patrzy jak na wariat, wygodnie leżąc na kanapie. To mu mówię, w końcu kumpel i ma wspierać, a nie zniechęcać: człowieku, w sensie kocie!: chodzi o bycie w gronie 6 proc. On się odwraca tylko zadkiem i mruczy, że jego statystyki są lepsze, on zajmuje się tymi miejskimi i w jego tabelce jest 89 proc. Tyle inwestycji miejskich kończy się w terminie. Cwaniak.

Jacek Sutryk

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

CZW. 8.01	PT. 9.01	SOB. 10.01	ND. 11.01	PN. 12.01	WT. 13.01	ŚR. 14.01
-4°C	-3°C	-8°C	-5°C	-6°C	-7°C	-5°C

POCZTÓWKA Z MIASTA

ZOO WROCŁAW

W nowym roku zajrzyj do zoo i odwiedź Ptysia

Prawie 100 mln zł przychodu i ponad 1,6 mln odwiedzających – z takimi liczbami rok 2025 zakończyło ZOO Wrocław. Warto tam zajrzeć znów, bo wiele się przez ten czas zmieniło. Wśród kopytnych na wiosnę przybyło dużo zwierząt: takin złoty, koby, barasingi, sitatungi, osioł Poitou o imieniu Ciri, arui libijskie, jak również kozy bezoarowe, koziorożce syberyjskie, milu chińskie, kuce szetlandzkie.

W Terrarium wykluły się rzadkie żółwie węzozysze i węże sanzynie madagaskarskie. W Afrykarium pływają cztery młode płaszczki gatunku orleń cętkowany, zagrożone go wyginięciem.

W Sekcji Ptaków wykluł się krytycznie zagrożony wyginięciem

szpak balijski, a także błyskotek czubaty, miedzianka zielonoskrzydła, sowy śnieżne, nandu plamiste, wikłacz czerwodziobe i turak długoczuły. Pingwiny także doczekały się młodych. W Małpiarni przyszła na świat mangaba rudoczelna, afrykańska małpa, której nazwa gatunkowa nawiązuje do charakterystycznego rudego czoła.

Także w Małpiarni pojawił się pancernik, który dostał na imię **Ptyś** (na zdj. z mamą). 10 listopada rodzina pancerników bolita południowych ponownie się powiększyła. Córkę Hermionę i Denvera można wypatrywać w Małpiarni w pierwszej wolierze po prawej, choć nie wychodzi za bardzo ze swojej budki. Młodym tego gatunku pełne usamodzielnienie się zajmuje około dwóch miesięcy.

Odpady odbierane według starych stawek

Wrocławski Ekosystem podjął decyzję o unieważnieniu przetargów na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Procedurę trzeba rozpocząć od nowa. Odpady zatem będą odbierane na dotychczasowych zasadach. Nie zmienia się także opłaty za ich wywóz.

Paulina Krawczyk

Miasto Wrocław i spółka Ekosystem podjęły decyzję o unieważnieniu postępowań przetargowych na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych.

Nowe otwarcie w trybie pilnym

Unieważnienie tych postępowań nie oznacza zagrożenia dla ciągłości odbioru odpadów we Wrocławiu.

Obecnie obowiązujące umowy będą realizowane. Specyfikacja i warunki zamówienia (skorygowane o ostatnie wytyczne sądowe) są przygotowywane.

Decyzja o unieważnieniu poprzednich przetargów jest bezpośrednim skutkiem audytu i innych działań kontrolnych prowadzonych przez Ekosystem, które wykazały, że jedna z osób bezpośrednio zaangażowanych w prowadzenie postępowań przetargowych wyprawała kluczową dokumentację na prywatne serwery pocztowe.

Zarząd spółki ujawnił nieuprawniony wyciek informacji z postępowania przetargowego, za którym w ocenie władz Ekosystemu stał pracownik-członek komisji przetargowej. Sprawa została zgłoszona do prokuratury 19.12.2025. Chodzi

GRZEGORZ RAUTER (1), OLEKSANDR POLIAKOWSKI (1)

Paweł Karpiński
prezes Ekosystemu

Pojemniki w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. Szwajcarskiej

o kilkaset wiadomości e-mail zawierających prawdziwe dane, w tym dotyczące postępowań.

Obie ekspertyzy prawne, jedna złożona przez Gminę, druga przez Ekosystem, wskazały, że unieważnienie postępowań jest uzasadnione.

Bez kosztów dla miasta

Umorzenie nie pociąga za sobą kosztów dla Wrocławia. – Mamy za sobą 277 zapytań od wykonawców

i prawie 40 odwołań do Krajowej Izby Odwoławczej oraz do sądu powszechnego. Odbiliśmy 14 rozpraw. To pokazuje, jak trudne były postępowania przetargowe i jak dużą pracę wykonaliśmy, niezależnie od trudnej, lecz jedynej możliwej decyzji o umorzeniu. Ten dorobek nie ginie – zapewnia Paweł Karpiński, prezes Ekosystemu.

I dodaje, że będzie on fundamentem nowych postępowań.

– Chcemy jak najszybciej ogłosić nowe przetargi – zapowiada.

Na dotychczasowych zasadach

Do czasu rozstrzygnięcia przetargu, odpady będą odbierane we Wrocławiu na podstawie umów zawartych w trybie z wolnej ręki. Tak jak to się dzieje od pół roku, czyli od momentu, gdy zakończono umowy zawarte w wyniku poprzedniego przetargu. Nie zmienia się zatem ani wysokość opłaty odpadowej, ani częstotliwość odbioru żadnej frakcji, ani nie ograniczono żadnych dodatkowych usług (na przykład odbioru odpadów wielkogabarytowych).

Wrocław w dobrej formie inwestycyjnej

MAŁGOSZ KSIĘŻAREK

– Zabezpieczyliśmy trzy międzynarodowe projekty w sektorach GBS, R&D i produkcji, które zostaną uruchomione w najbliższych latach – informuje Magdalena Okulowska, prezes ARAW (pierwsza z prawej)

80 projektów, nowe firmy i międzynarodowe kontakty – tak w skrócie można podsumować ostatnie 12 miesięcy wrocławskiej gospodarki. Rok 2025 był dla miasta udany.

Jarek Ratajczak

Wrocław inwestuje w rozwój kadr technicznych. Dzięki grantowi Intel (800 tys. zł) w Centrum Placówek Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu powstało Laboratorium Cyfrowego Prototypowania, wspierające uczniów kierunków, takich jak mechatronika, automatyka i inżynieria mechaniczna. Miasto uczestniczyło też w europejskim projekcie Unite!Widening w ramach programu Horyzont Europa, wyrównując szanse badawczo-innowacyjne w UE. Gościliśmy delegację z Tajwanu, Kolorado i Indii, a przy

okazji wizyty indyjskiej powstała Polsko-Indyjska Izba Współpracy.

Lokalne firmy prezentowały się podczas Oslo Innovation Week i targów Expo Real, a wrocławski potencjał aglomeracji pokazywano na MIPIM w Cannes, gdzie Wrocław odebrał wyróżnienie dla najbardziej przyjaznego miasta dla biznesu w rankingu fDi Magazine „European Cities and Regions of the Future 2025”. Wrocław zajął 1. miejsce w klasyfikacji generalnej wśród miast średniej wielkości i pod względem największego potencjału ludzkiego i najlepszego miejsca do życia.

Ogród Botaniczny otwarty od 10.01 w każdy weekend

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego otwiera się w zimie dla odwiedzających w każdy weekend. W sobotę i niedzielę już od 10.01 aż do 1.03 (kasy czynne w godz. 9.30–16.30) możemy pójść na piękny spacer po Ogródzie i ogrzać się w szklarniach. Co obecnie można podziwiać w plenerze? Wytrzymałą na mróz kalinę wonną i ciemierniki zwane Różami Bożego Narodzenia. Z przewodnikiem można przejść się na spacer w szklarniach. I dowiedzieć się, skąd u kaktusów wzięły się ciernie, poznać epifity-rośliny, które doskonale funkcjonują bez dobrze wykształconego systemu korzeniowego czy obejrzeć najdziwniejszą roślinę świata, czyli welwiczję przedziwną. Start tych spacerów: godz. 11, 12.30 i 14. Bilety w cenie 30 zł (norm.) i 20 zł (ulg.). Wejście do Ogródu Botanicznego zimą wyłącznie bramą „zimową” od ul. Świętokrzyskiej (główne bramy od Sienkiewicza i Kanonii zamknięte).

Zagrożenie lawinowe w Karkonoszach

– Do wyprawy w góry należy solidnie się przygotować i śledzić prognozę pogody – przypominają ratownicy górcy. Ze względu na zagrożenie lawinowe zamkniętych zostało 9 odcinków szlaków w Karkonoszach. Więcej informacji: www.wro.news/karkonosze.

Oddaj krew, jeśli możesz

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa apeluje o oddawanie krwi. Pilnie poszukiwane są wszystkie grupy. Do centrum przy ul. Czerwonego Krzyża 5/9 można zgłosić się w pon., śr. i czw. w godz. 7–17.30, we wt. i pt. od 7 do 13.30 i w sob. w godz. 7.30–12.

Akcje wyjazdowe w najbliższych dniach organizowane są:

- **czw. 8.01** w godz. 9–13, Magolia Park, ul. Legnicka 58
- **pt. 9.01** w godz. 8–13, Akademia Wojsk Lądowych, ul. Czajkowskiego 109.

Wrocławskie szkoły odciągają uczniów od smartfonów

Trzy wrocławskie podstawówki: przy ul. Czeskiej, al. Boya-Żeleńskiego i Zemskiej to przykłady szkół, w których uczniowie nie korzystają ze smartfonów. Także podczas przerw. Wtedy dzieci grają w planszówki, ping-ponga, ćwiczą na stepperze do muzyki lub odpoczywają w sali relaksacyjnej. Dzięki temu są bardziej skupione na lekcjach.

Paulina Krawczyk

Badania przeprowadzone w Polsce – w tym przez NASK (Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa), czyli państwowy instytut badawczy podlegający Ministrowi Cyfryzacji i Instytut Badań Edukacyjnych – pokazują, że dzieci spędzają ze smartfonami średnio 4–5 godz. dziennie, a niektóre nawet więcej niż dorośli. Psycholodzy wskazują też, że już krótkie korzystanie z telefonu w trakcie nauki może obniżyć koncentrację i pamięć roboczą nawet o 20–30 proc., co bezpośrednio wpływa na wyniki szkolne.

Relacje zamiast scrollowania

Część wrocławskich szkół wprowadziła rozwiązania, które całkowicie eliminują używanie telefonów komórkowych nie tylko podczas lekcji, ale także w czasie przerw. Dzięki temu uczniowie mogą lepiej skupić się na nauce, uczą się odpowiedzialnego korzystania z technologii, chętniej rozmawiają i spędzają czas razem. I nie chodzi o to, by dzieciom „zabierać technologię”, lecz by stworzyć im warunki sprzyjające nauce, skupieniu i budowaniu relacji społecznych.

Etui do blokowania sygnału

We Wrocławiu nie ma jednego modelu ograniczania korzystania ze smartfonów – każda szkoła dobiera

Aleksandra, Julia, Mikołaj i Marysia z SP 50 dostrzegają plusy wprowadzenia przez ich szkołę etui na smartfony

rozwiązania odpowiednie dla swojej społeczności. Ze specjalnego blokującego sygnał etui korzysta Szkoła Podstawowa nr 50 przy ul. Czeskiej, gdzie uczniowie nie używają telefonów podczas lekcji i przerw.

– Zakaz używania telefonów w naszej szkole jest wprowadzony od października ubiegłego roku – opowiada Karolina Cis-Wawrzyniak, dyrektorka SP 50. Uczniowie wchodząc do szkoły wkładają i za-

mykają swój telefon w specjalnym etui. Nie mają wtedy możliwości przez cały dzień w szkole z niego skorzystać. – Od wprowadzenia zakazu widzimy ogromne efekty, bo dzieci nawiązują ze sobą relacje, na przerwach spędzają ze sobą czas. Nauczyciele organizują im zajęcia podczas dwóch dłuższych przerw – są gry planszowe, zabawy przy muzyce, czytanie książek, ćwiczenia na stepperze. Dzieciom się to podoba – zauważa pani dyrektor.

Każdy uczeń zabiera ze sobą etui do domu. Przed wejściem do szkoły powinien włożyć do niego swój telefon. Etui blokuje się i nie ma wtedy możliwości skorzystania z telefonu. Aby je odblokować po lekcjach, należy podejść do czytnika wiszącego na ścianie przy wyjściu.

Szafki na telefony

W Szkole Podstawowej nr 83 przy al. Boya-Żeleńskiego telefony są

deponowane w specjalnych szafkach i dostępne dopiero po zakończeniu zajęć. Każdy uczeń ma swój boks i kluczyk do niego. – Widać większe zaangażowanie dzieci w zajęcia i ogólnie przyjemniejszą atmosferę na przerwach i lekcjach – zapewnia Paweł Kaczmarek, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 83 we Wrocławiu.

Wprowadzenie całkowitego zakazu, jak w Szkole Podstawowej nr 113 przy ul. Zemskiej, nie przyszło od razu. Dyrekcja przyznaje, że na początku nauczyciele próbowali pozwolić uczniom na telefony podczas jednej przerwy. To nie działało i nie pomagało w utrzymaniu porządku. Dlatego ostatecznie zakaz objął wszystkie przerwy, co wymagało zgody rodziców.

– Z perspektywy psychologicznej efekty ograniczenia używania smartfonów w szkołach pojawiają się bardzo szybko – uważa Martyna Borecka-Petrova, pedagog w SP nr 113 przy ul. Zemskiej.

Są już wyniki

Efekty odnotowane we wrocławskich szkołach: wzrost interakcji i rozmów między uczniami, lepsza koncentracja i większe zaangażowanie podczas lekcji, większa aktywność fizyczna podczas przerw, spadek liczby incydentów związanych z hejtem.

Historia pani Haliny poruszyła serca dobrych ludzi

Pani Halina z Wrocławia przez 5 miesięcy wegetowała na klatce schodowej wraz z kotem, którym zajmowała się od maleńkości. Dzięki pomocy wolontariuszek Ekostraży, instytucjom niosącym pomoc osobom w kryzysie bezdomności ma teraz dach nad głową i szansę na lepsze jutro.

Beata Turska

Z relacji pani Haliny wynika, że przez blisko 30 lat mieszkała ze swoim partnerem w centrum Wrocławia. Po jego śmierci z dnia na dzień musiała się wyprowadzić. Nie ma rodziny, która mogłaby jej pomóc, ani pracy, dzięki której mogłaby opłacić nowe lokum, więc przez 150 dni wraz kotem, Psotkiem, i niewielkim dobytkiem tkwiła na klatce schodowej innego budynku, gdzie spała na krześle. Mimo trudnych warunków dbała o siebie i zwierzę. Stała się jednak nieufna, zamknięta w sobie i nie chciała z nikim rozmawiać.

Sytuacja pani Haliny zaczęła zmieniać się na lepsze dzięki Ekostraży, która po sygnale od któregoś z mieszkańców przyjechała na interwencję w sprawie kota.

– Okazało się, że pani Halina nie chciała jechać do ogrzewalni dla osób w kryzysie bezdomności, bo nie mogłaby tam być razem z kotem. Stopniowo udało się nam przekonać ją, że jeśli skorzysta z takiej możliwości, będzie jej łatwiej znaleźć pracę i ułożyć sobie życie na nowo – opowiada Katarzyna Szakowska, jedna z wolontariuszek Ekostraży. Pani Halina jest teraz w ogrzewalni na ul. Popielskiego,

a Psotek w azylu Ekostraży przy ul. Miłoszyckiej. – Nie oceniamy osób w kryzysie bezdomności, tylko nieśmimy im pomoc, choćby poprzez powiadomienie Straży Miejskiej, policji lub MOPS-u – zachęca Piotr Szerega, p.o. zastępcy komendanta Straży Miejskiej we Wrocławiu.

Kobieta będzie miała szansę na nowy początek. Ekostraż wraz Fundacją Team Litewka zorganizowała zbiórkę „Na nowe życie z Psotkiem”, by mogła stanąć na własnych nogach. Zaangażowało się w nią już ponad 8 tys. osób. Być może uda się także znaleźć dla pani Haliny pracę.

Pani Halina ze swoim futrzastym przyjacielem kotem Psotkiem

Pierwszy krok do buspasa na Muchoborze Wielkim

Gdy ta idea zmaterializuje się, komfort życia mieszkańców Muchoboru Wielkiego znacznie się poprawi. Wrocławskie Inwestycje ogłosiły przetarg, który ma wyłonić wykonawcę koncepcji budowy buspasa na Strzegomskiej i Mińskiej, od Rogowskiej do Roślinnej.

Bartosz Chochołowski

Wydzielony buspas, a kiedyś może i Trasa Autobusowo-Tramwajowa zaczynać się ma w miejscu, gdzie TAT na Nowy Dwór skręca ze Strzegomskiej w Rogowską. Teraz autobusy jadące na Muchobór Wielki zjeżdżają z wydzielonego korytarza na ogólną jezdnię i... utykają w korkach. Łącznie koncepcja – czyli wstępny zamysł projektu, który przekształca ideę w konkretny plan – obejmie odcinek liczący ok. 1,6 km. Nowy korytarz komunikacyjny ma usprawnić ruch w dynamicznie rozwijającej się części miasta, a jednocześnie przygotować infrastrukturę pod przyszłe połączenia tramwajowe.

Bez korkowy przejazd Mińska

W godzinach szczytu przejechanie autobusem 1 km ul. Mińskiej zajmuje niekiedy więcej czasu niż przejazd 5 km z pl. Jana Pawła II

do Rogowskiej. Po wybudowaniu TAT-u na Nowy Dwór komunikacja zbiorowa zapewni świetny czas dotarcia ze ścisłego centrum miasta do Nowego Dworu i Muchoboru Małego. Ale wraz z końcem TAT-u kończą się zalety komunikacji miejskiej.

To ma się zmienić. Wydzielony buspas zapewni autobusom „bezkorkowy” przejazd niemal przez całą Mińską. Na jezdnię ogólną zjeżdżać będą prawdopodobnie ok. 300 m przed Stanisławowską, przed Rondem Chamcówny. I właśnie w koncepcji budowy buspasa powinna zostać zawarta analiza rozwiązania zapewniającego priorytet dla ruchu autobusów od pętli do Ronda Chamcówny.

Na tym ostatnim odcinku Mińskiej i dalej za Rondem Chamcówny znów utkną w korku, ale tu poprawy sytuacji nie można się spodziewać – nie ma przestrzeni na rozbudowę ukła-

Wydzielony buspas zaczynać się będzie na Strzegomskiej od skrzyżowania z Rogowską. Na zdjęciu widok na to skrzyżowanie, gdzie autobusy jadące w kierunku Muchoboru Wielkiego zjeżdżają z trasy autobusowo-tramwajowej i kontynuują jazdę ogólną jezdnią Strzegomskiej, a dalej Mińskiej

du komunikacyjnego, a historyczna część Muchoboru Wielkiego jest pod ochroną konserwatorską, więc wyburzeń tu nie będzie. Jednak niebagatelne przyspieszenie na Mińskiej, które zapewni buspas, diametralnie

odmieni komunikacyjny obraz osiedla. Zresztą nie tylko Muchoboru Wielkiego – Mińską jeździ autobus aglomeracyjny do Smolca, a linie miejskie podążają np. na Grabiszyn i Oporów.

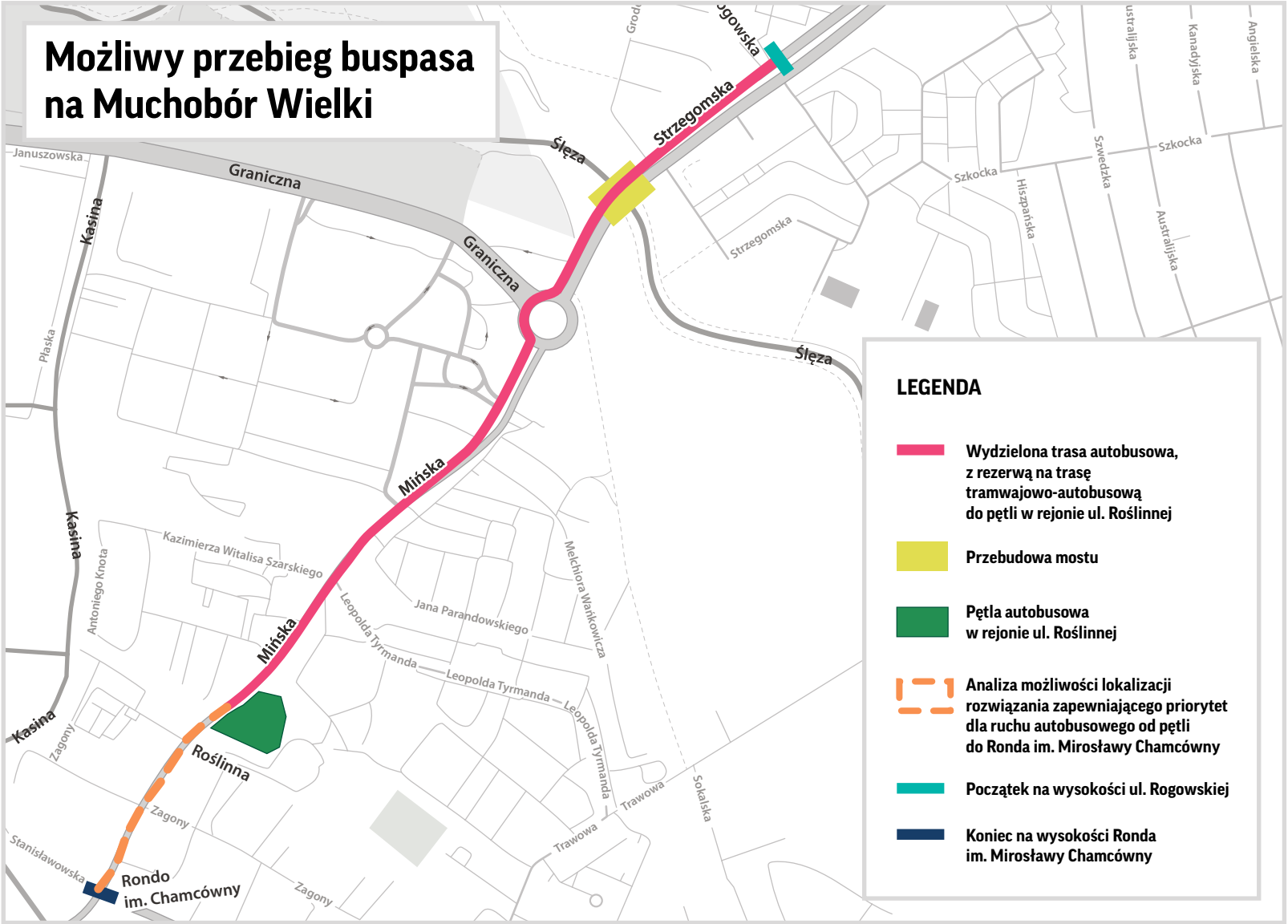
Łuźniej dla kierowców

Przekierowanie ruchu autobusowego na wydzielony buspas pozytywnie odczują kierowcy samochodów osobowych. W czasie 1 godz. szczytu komunikacyjnego z ogólnej jezdni zniknie aż 20 autobusów jadących w jednym kierunku. Z naprzeciwka podąża kolejnych 20. Zrobi się luźniej, bowiem statystycznie Mińską autobus przejeżdża co 1,5 min.

Założenia inwestycji

Powstanie buspasa nie będzie związane z likwidacją istniejących na Strzegomskiej i Mińskiej pasów ruchu. Według założeń inwestycja obejmie: ■ wydzieloną jezdnię autobusową z możliwością wprowadzenia tramwaju ■ projekt przekroczenia rzeki Ślęzy na potrzeby jezdni dla autobusów ■ zaprojektowanie nowych przystanków ■ chodniki dla pieszych ■ dwukierunkowe drogi rowerowe (przejścia i przejazdy rowerowe na wszystkich wlotach skrzyżowań) ■ nową infrastrukturę oświetleniową i system ITS ■ nasadzenia zieleni.

Wykonawca od podpisania umowy będzie miał 18 m-cy na opracowanie koncepcji. To I etap realizacji przedsięwzięcia. Dopiero w II połowie 2027 r. będzie można rozpocząć tworzenie projektu. Gdy projekt będzie gotowy, miasto będzie mogło ogłosić przetarg na wybudowanie buspasa. Wg optymistycznych założeń, buspas może być gotowy w 2029 roku.

Najstarszy stalowy w mieście czeka remont kapitalny

W tym roku minie 37 lat od ostatniej renowacji konstrukcji Mostu Piaskowego. Przez ten czas stan techniczny tego zabytkowego obiektu, po którym jeżdżą tramwaje, samochody, rowery i spacerują piesi, pogorszył się na tyle, że niezbędny jest gruntowny remont. Zaplanowano go na lata 2027-28, a jego efektem będzie podniesienie nośności przeprawy.

■ Błażej Organisty

Most Piaskowy – pochodzący z 1861 roku, wybudowany według projektu Ernsta Ubersa – jest najstarszym żelaznym mostem w mieście. Jednak historia przepływania się przez rzekę w miejscu dzisiejszego Piaskowego sięga znacznie dalej, o czym przypomina tablica informacyjna wisząca na obiekcie: „Wymieniany już w 1154 roku, łączy Wyspę Piaskową z lewobrzeżną częścią Wrocławia. Początkowo był tu most drewniany, zwodzony przed bramą miejską, obecny – metalowy jedno-przęsłowy – powstał w 1861 roku. Liczne remonty i naprawy zmieniały jego pierwotny wygląd”.

Czas na wielki remont

Ostatnia modernizacja na Piaskowym toczyła się w 2023 roku przez ponad miesiąc, ale nie chodziło o jego konstrukcję, lecz o naprawę części torowiska w kierunku placu Bema. W latach wcześniejszych było malowanie oraz inne nieduże prace. Konstrukcja natomiast była po raz ostatni odnawiana 37 lat temu.

Po ponad trzech dekadach dzwigania tramwajów, samochodów, rowerzystów i pieszych Most Piaskowy bardzo potrzebuje remontu kapitalnego.

Niezbędny do wykonania jest zakres specjalistycznych robót, ponieważ mamy do czynienia z najstarszym mostem przenoszącym każdy rodzaj ruchu. Jak zawsze podczas tego typu prac wyzwaniem będzie organizacja ruchu zastępczego, gdyż na czas remontu obiekt będzie nieczynny.

– Most zostanie zdjęty, dla pieszych i rowerzystów zbudujemy kładkę zastępczą. Dojazd do posesji w ciągu ul. Świętej Jadwigi będzie się odbywał Mostami Młyńskimi, ale z uwagi na komunikację tramwajową to konkretne zadanie musimy skoordynować z innymi inwesty-

Most Piaskowy łączy Wyspę Piasek z lewobrzeżną częścią Starego Miasta, prowadząc z ulicy Piaskowej na ulicę Świętej Jadwigi

cjami mostowymi w mieście – wyjaśnia Ewa Mazur z Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu.

Jaki będzie zakres prac?

W zakresie koniecznych prac remontowych są:

- wymiana płyty pomostowej
- naprawy antykorozyjne
- wzmocnienie konstrukcji w celu podniesienia nośności obiektu do 40 ton
- wymiana płyt chodnikowych
- renowacja istniejących balustrad
- inwentaryzacja stanu łożysk i ich remont w razie potrzeby
- wykonanie renowacji podpór i umocnień skarp

- remont sieci trakcyjnej z wymianą torowiska tramwajowego
- renowacja oświetlenia i projekt podświetlenia konstrukcji obiektu.

Dodatkowe prace to modernizacja sieci wodociągowej, jak również skoordynowanie działań z remontem sieci gazowej przebiegającej wzdłuż mostu, czym zajmie się Polska Spółka Gazowa.

Najpierw przetarg

Plan zakłada ogłoszenie przetargu w roku 2026. Będzie to możliwe po otrzymaniu pełnej dokumentacji projektowej i skompletowaniu pozwoleń, w tym konserwatorskich, od spółki YLE Inżynierowie z Warszawy.

„Celem inwestycji jest sporządzenie dokumentacji projektowej wraz z wszelkimi opiniami i uzgodnieniami niezbędnymi do wykonania re-

montu kapitalnego i poprawy stanu technicznego obiektu. Eksploatacja i rosnące obciążenia (nowa generacja taboru tramwajowego jest cięższa niż wagony starego typu) przyczyniają się do postępującej degradacji obiektu. Jej skutkiem są wprowadzone na moście ograniczenia tonażowe do 10 t, ze względu na pogarszający się stan ustroju nośnego wstrzymano przejazdy nocnych autobusów po moście, tramwaje natomiast muszą korzystać z niego wahadłowo” – czytamy na stronie ZDiUM-u.

Koszt dokumentacji projektowej to około 600 tysięcy złotych.

Ewa Mazur przewiduje, że remont kapitalny 164-letniego, zabytkowego Mostu Piaskowego będzie przeprowadzony w latach 2027-2028.

PRZEPRAWA W LICZBACH

31,7 m
długości
12 m
szerokości
600 tys. zł
dokumentacja
projektowa

Dywizjonu 303 ważną trasą na Psim Polu

Dolnośląska Pracownia Projektowa opracuje na nowo ul. Dywizjonu 303. Ta niepozorna arteria po przebudowie stanie się ważną południową trasą dla Psiego Pola, poprawiając układ drogowy.

Do przetargu Wrocławskich Inwestycji stanęły trzy firmy. Wygrała Dolnośląska Pracownia Projektowa, która zaoferowała sporządzenie projektu przebudowy w 12 miesięcy za 687 tys. zł. Obejme on 500-metrowy odcinek Dywizjonu 303 od ul. Jankiela do skrzyżowania z ulicami Mazepy, Gorlicką, Litewską i Szewczenki. To skrzyżowanie zostanie przebudowane i wprowadzone do systemu zarządzania ruchem ITS. Dolnośląska Pracownia Projektowa przygotuje dokumentację dla

budowy: 500 m chodników i dróg rowerowych, przystanków, oświetlenia, miejsc postojowych. Projektant uwzględni też rezerwę pod torowisko tramwajowe, które będzie przebiegać właśnie ul. Dywizjonu 303 lub przez Bolesława Krzywoustego i rondo Lotników Polskich.

Odcinek realizowany przez WI połączy się z projektowanym już odcinkiem zachodnim tej drogi – od Farnej do Jankiela – który realizuje deweloper na zlecenie ZDiUM-u.

Mamy wizualizację ul. Pawiej z Wojszyc

Po przebudowie nadal będzie wąską brukowaną ulicą otoczoną lipami, ale lepiej będzie służyła kierowcom i rowerzystom.

Sama ulica nie poszerzy się, bo otaczają ją ponad 100-letnie lipy. Kilka zostanie dosadzonych. Remont Pawiej to: ■ stworzenie nowej podbudowy ■ na nowej równej podbudowie ułożona zostanie stara kostka ■ przy krawędzi jezdni będzie kostka szlifowana (z myślą o rowerzystach) ■ wybudowaniu nowego wylotu w ul. Jasienicy, co połączy ją z ul. Pawią ■ powstanie nowy chodnik ■ przebudowana będzie sieć wodociągowa ■ stanie tu nowe oświetlenie i doświetlenie przejścia dla pieszych.

Przetarg dotyczyć będzie odcinka Pawiej od skrzyżowania z ulicami Przystankową i Terenową do ul. Jasienicy. Inwestycja obejmie 320-metrowy odcinek od nru 18 do 32. Inwestycję sfinansuje miasto z udziałem jednego z deweloperów.

Przebudowa Pawiej od północy do Przystankowej będzie osobnym zadaniem, które wykona deweloper na podstawie umowy z miastem. Wykonawca na realizację zadania będzie miał 6 m-cy od momentu podpisania umowy.

Zielińskiego zostanie przebudowana

Wrocławskie Inwestycje otworzyły oferty w przetargu na zaprojektowanie przebudowy blisko 600-metrowego odcinka ul. Zielińskiego. Mieszczą się one w zakładanym budżecie. Teraz zostaną przeanalizowane pod względem formalnym. Po wyłonieniu oferty i podpisaniu umowy wykonawca będzie miał półtora roku na przygotowanie dokumentacji. Projekt przewiduje: ■ budowę nowej jezdni ■ dwukierunkową drogę rowerową po zachodniej stronie ulicy ■ chodniki po obu stronach jezdni ■ utrzymanie skośnego parkowania od strony wschodniej i maksymalnej liczby miejsc postojowych ■ przebudowę skrzyżowań (z ul. Swobodną i Szczęśliwą) ■ nowe przejazdy rowerowe z sygnalizacją ITS ■ przebudowę peronów przystankowych z nowym wyposażeniem. Wszystkie rozwiązania będą opiniowane przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków.

7 kamienic do remontu

Zarząd Zasobu Komunalnego we Wrocławiu za 10 mln zł (w tym 7 mln zł z Funduszy UE) przeprowadził termomodernizację 7 kamienic, będących w całości własnością miasta. Ciepłej będą miały 123 gospodarstwa domowe. Adresy to: Kurkowa 61–63 i 65, Dworcowa 12, Legnicka 27, Małachowskiego 16, Otwar-ta 13, Śrutowa 12. Dla każdej z nich termomodernizacja była lub jest jednym z kilku etapów kompleksowych robót. Docelowo wszystkie kamienice z tej listy będą miały efektowne elewacje frontowe, jak te przy Kurkowej 61–63 i 65.

Drogi rowerowe z lepszą nawierzchnią

Gotowe są już trasy piesze i rowerowe w lokalizacjach: ■ wyb. Wyspiańskiego od Hoene-Wrońskiego do Curie-Skłodowskiej – 810 m ■ Ignuta od Dokerskiej do ul. Kozanowskiej – 811 m ■ Odkrywców na wysokości wejścia do Parku Grabiszyńskiego – 220 m ■ Powstańców Śl. od al. Hallera do ul. Kutnowskiej – 800 m ■ tzw. pl. Społeczny przy budynku Poczty Polskiej – 150 m.

Aleja w Grabiszyńskim w styczniu do remontu

Prowadzi od al. Hallera aż do Ślęzy i rozrasta się wszcz. Spacerowicze omijając kałuże rozdeptują roślinność. Aleję Romera czeka – na odcinku od Hallera do mostku na Grabiszynce, na wysokości ul. Tokarskiej – wymiana nawierzchni, regulacja spływów, nowe ławeczki i kosze.

Metamorfoza terenu przy jez. Pawłowickim

Nowy plac zabaw i boisko do siatkówki plażowej, pomosty i ścieżki. Są też ławki i kosze na śmieci, zieleni. Zarząd Zieleni Miejskiej zakończył rewitalizację terenu wokół jeziora na osiedlu Pawłowice. To był etap 4 zadania z programu Zielona Rewolucja.

Więckowskiego 4 – teraz kamienica jak nowa

Podobnie jak sąsiadka (nr 5) przeszła wielką metamorfozę. W ramach tego etapu wykonano remont elewacji wraz z dociepleniem od strony podwórza, wymieniono stolarkę okienną i przeprowadzono izolację piwnic. Koszt prac wyniósł 1,1 mln zł. To już kolejny etap remontu.

18 tys. nowych nasadzeń w Parku Jedności

Do Parku Jedności przy ul. Królewskiej trafiło blisko 18 tysięcy nowych roślin, które wprowadził Zarząd Zieleni Miejskiej. W parku posadzono między innymi 14 lip, 2033 irgi, 1842 róże, 4050 krwawników, 1620 trzcinników i 2419 ostnic.

Linia 715 od 12.01 jedzie inaczej

Od 12.01 zmianie ulegnie funkcjonowanie linii 715. W godzinach porannych pomiędzy 6 a 9 w dni robocze linia będzie kursowała na trasie: SWOJCZYCE – Swojczycka – Ludowa – Miłoszycka – rondo nad Czarną Wodą – Chałupnicza – Vasco da Gamy – Magellana – Marca Polo – Swojczycka – Mosty Chrobrego – Mickiewicza – Sępólno (nawrót jak 315) – Mickiewicza – Monte Cassino – Dembowskiego – Aleja Wielkiej Wyspy – Mickiewicza – SĘPOLNO; a z powrotem: SĘPOLNO – Mickiewicza – Mosty Chrobrego – Swojczycka – Marca Polo – Magellana – Vasco da Gamy – Chałupnicza – rondo nad Czarną Wodą – Swojczycka – SWOJCZYCE.

W godzinach popołudniowych pomiędzy 14 a 19 w dni robocze będzie kursowała na trasie: SWOJCZYCE – Swojczycka – Ludowa – Miłoszycka – rondo nad Czarną Wodą – Chałupnicza – Vasco da Gamy – Magellana – Marca Polo – Swojczycka – Mosty Chrobrego – Mickiewicza – SĘPOLNO; z powrotem SĘPOLNO – Mickiewicza – Aleja Wielkiej Wyspy – Dembowskiego – Monte Cassino – Mickiewicza – Mosty Chrobrego – Swojczycka – Marca Polo – Magellana – Vasco da Gamy – Chałupnicza – rondo nad Czarną Wodą – Swojczycka – SWOJCZYCE.

W pozostałych godzinach linia będzie kursowała po swojej stałej trasie przejazdu: SWOJCZYCE – Swojczycka – Ludowa – Miłoszycka – rondo nad Czarną Wodą – Chałupnicza – Vasco da Gamy – Magellana – Marca Polo – Swojczycka – Mosty Chrobrego – Mickiewicza – SĘPOLNO; SĘPOLNO – Mickiewicza – Mosty Chrobrego – Swojczycka – Marca Polo – Magellana – Vasco da Gamy – Chałupnicza – rondo nad Czarną Wodą – Swojczycka – SWOJCZYCE.

➤ Zajrzyj na: www.wroclaw.pl/komunikacja/rozklady-jazdy

8 niedziel handlowych – rozkład jak w sobotę

W niedziele handlowe w 2026 roku linia 133 – realizując kursy do CH Aleja Bielany i Auchan w Bielanych Wrocławskich, będzie kursowała zgodnie z sobotnim rozkładem jazdy. Niedziele handlowe będą obowiązywać w dniach: 25.01, 29.03, 26.04, 28.06, 30.08, 6, 13 i 20.12.

MPK Wrocław planuje kupić 160 tramwajów

Pocziwe Konstale powoli odchodzą do lamusa, bo MPK Wrocław kupuje kolejne Pesy. Myśli już jednak o kontrakcie na 160 kolejnych pojazdów za ok. 3 mld zł na planowane trasy. W tej sprawie trwają już konsultacje rynkowe, ale o zdanie zapytani zostaną też wrocławianie.

■ Bartosz Chochołowski

Konsultacje rynkowe firmy prowadzą z reguły przed zamówieniami towarów lub usług o dużej wartości, skomplikowanym charakterze, które nie są zestandaryzowane. A tramwaje są właśnie takim produktem: drogim i niezestandaryzowanym. Producenci mają w ofercie parę typów tramwajów, ale i tak każdy jest dopasowywany pod konkretne zamówienie. Realizacja zamówienia zaczyna się od „deski kreślarskiej”, od pracy inżynierów, którzy przeprojektowują tramwaj na potrzeby konkretnego miasta.

Jakich tramwajów chcemy?

Tramwaje – w zależności od miasta – mogą mieć różne rozstawy kół, korzystać z innego napięcia z sieci trakcyjnej, w zależności od infrastruktury zamawiający ma wymagania co do promienia skrętu, długości wozu, nacisku na oś, ciężaru całkowitego. Nowe tramwaje w liczbie 160 pojazdów potrzebne są Wrocławowi z uwagi na planowane nowe trasy, jak np. Tramwaj na Swojczyce, Maślice, Klecinę itd.

Do tego dochodzą już mniej kluczowe wymagania, jak aranżacja wnętrza, kolor, tapicerka, informacja pasażerska itp. Z punktu widzenia inżynierów projektujących tramwaj to najmniej istotne kwestie, ale z kolei dla pasażerów – bardzo

Tramwaje w zajezdni Borek: Konstal 105 pomiędzy dwiema Pesami 146N – wszystkie w kolorze niebieskim

ważne. Konsultacje społeczne ruszą w styczniu. Będą prowadzone na różne sposoby – za pośrednictwem mediów tradycyjnych, społecznościowych, ale także będą spotkania z mieszkańcami i radami osiedli.

Bazując na doświadczeniach z tramwajów, którymi teraz jeździmy, możemy przemyśleć, co nam się podoba, a co byśmy zmienili. ■ Czy siedzeń jest za dużo, czy za mało? ■ Czy odległość między nimi jest odpowiednia? ■ Czy nie są za twarde? ■ A może zamiast tapicerki po-

winny być plastikowe? ■ Czy przyciski otwierania drzwi są w dobrych miejscach? ■ A może drzwi jest za mało (na przykład w najnowszych brakuje przednich)? ■ Czy uchwyty są na dobrej wysokości?

Konstale przejdą do historii

Konstale z serii 105 to tramwaje uchodzące za kultowe. Tak jak kultowe są maluchy, polonezy czy duże fiaty albo syrenki. Ale to nie oznaczają, że chcemy nimi jeździć na co dzień. Do Wrocławia docierają

kolejne Pesy 146N. To 16 tramwajów domówionych w ramach opcji zawartej w przetargu. Łącznie będzie 40 nowych Pes. Część Pes służy powiększeniu taboru tramwajowego, a część zamówiono z myślą o zastępowaniu Konstali. I tak, wraz z dostawami kolejnych „nówek”, z torów znikają chorzowskie „akwaria” (jak niektórzy nazywają te dwuwagonikowe kanciaste składy). – Gdy przyjedzie do nas ostatnia Pesa, zostanie nam na stanie jeszcze 55 Konstali – zdradza prezes MPK Witold Woźny.

Tysiąc wiat przystankowych bez bazgrołów

MPK Wrocław regularnie czyści z bazgrołów wiaty przystankowe w mieście. W ramach akcji #PICASSO oczyszczono już tysiąc wiat.

■ Bartosz Wawryszuk

We Wrocławiu są 1862 przystanki komunikacji miejskiej. Ta liczba zmienia się stale wraz z kolejnymi inwestycjami i nowymi trasami tramwajów oraz autobusów. Infrastruktura z upływem czasu ulega zużyciu, ale też nierzadko dewastacji.

Dlatego przystanki i znajdujące się przy nich wiaty i zadaszenia wymagają ciągłej renowacji oraz czyszczenia. Zwłaszcza że te leżące w centrum są narażone też na akty

Usuwanie nielegalnego graffiti w ramach akcji MPK #Picasso

wandalizmu, m.in. takie jak malowanie i pisanie po ścianach wiat.

„Wyczyściliśmy 1000. wiatę przystankową z aktów wandalizmu. Sys-

tematycznie, z uważnością i przekonaniem, że takie „małe” rzeczy realnie wpływają na codzienność” – obwieściło MPK w mediach społecznościowych.

Przewoźnik nie zamierza na tym poprzestać i będzie dalej działać, by wiaty wyglądały estetycznie i czysto.

Dzięki temu do dyspozycji pasażerów jest 1000 miejsc, w których:

- można spokojnie poczekać na autobus lub tramwaj
- da się normalnie odczytać rozkład jazdy.

Przy tej okazji warto przypomnieć, że czyszczenie i usuwanie bazgrołów z wiat i słupków przystankowych to czasami niemałe koszty. W skrajnych przypadkach wydatki te sięgają nawet 3 tys. zł.

Natomiast MPK dziękuje wszystkim, którzy zgłaszają zniszczenia i pomagają dbać o wspólną przestrzeń.

Prof. Miodek: Zmiany w ortografii ułatwią nam życie

Od 1 stycznia 2026 roku w życie weszły nowe zasady polskiej ortografii. Jakie to zmiany i czego możemy się spodziewać? Prof. Jana Miodka, językoznawcę, znanego popularyzatora wiedzy o języku, który – jako członek Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN – brał udział w przygotowywaniu zmian, pyta o to Beata Turska z Wrocław.pl.

Rada Języka Polskiego, której jest pan członkiem, ogłosiła, że od 1 stycznia 2026 roku zmieniają się zasady polskiej ortografii. Czekają nas rewolucja?

Media donoszą o przewrocie, trzęsieniu ziemi i innych kataklizmach, ale spokojnie: żadnej rewolucji nie będzie. To tylko 11 zmian, które sprawią, że nasze życie stanie się prostsze. Chodzi w nich o to, by w ortografii czyhało na nas jak najmniej haków.

Czym są te haki? Chodzi o ortograficzne pułapki, takie jak „rz” i „ż”, „ó” i „u”?

Nie, to wszystko jest dziecinnie proste i poza ludźmi z dysortografią nikt nie ma z tym większych problemów. Męczą i sprawiają trudność przede wszystkim zasady dotyczące pisowni łącznej i rozłącznej albo małych i dużych liter.

Najczęściej sięgamy do słownika po to, by upewnić się, jak się pisze „na co dzień”, a jak „codziennie” albo sprawdzić, która forma jest prawidłowa: „nie najgorszy” czy „nie-najgorszy”. Teraz sprawa będzie jasna, np. „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym (nielepsz, nienajgorszy, nienajweselejszy) będziemy pisać tak samo jak w stopniu równym (niezły, niemiły, niesympatyczny), czyli łącznie. Podobnie jest z pozostałymi zmianami: ich celem jest uproszczenie ortografii.

To tylko 11 zmian, które sprawią, że nasze życie stanie się prostsze. Chodzi w nich o to, by w ortografii czyhało na nas jak najmniej haków (...). Zachęcam nauczycieli, by dali uczniom czas na przyswojenie nowości

I co jeszcze zostanie uproszczone?

Na przykład pisownia „nie” z imiesłowami przymiotnikowymi. Stare zasady rodziły niekończące się wątpliwości. Ludzie dzwonili i pytali: uczeń „nieklasyfikowany” czy „nie klasyfikowany”, urlop „niewykorzystany” czy „nie wykorzystany”? Od stycznia takie słowa zawsze piszemy już łącznie bez względu na ich znaczenie. Napiszemy „niepalący” niezależnie od tego, czy ktoś nie pali w ogóle, czy w tylko w tej chwili.

O czym od stycznia powinni pamiętać mieszkańcy naszego miasta? No właśnie: „wrocławianie” czy „Wrocławianie”?

Teraz pisownia nazw mieszkańców miast będzie jednolita. Napiszemy „Wrocławianie”, „Paryżanie”, „Londyńczycy”. Ta zasada odnosi się również do nazw mieszkańców osiedli, np. „Szczepinianin”, „Ołbinianin” oraz wsi, np. „Domasławianin”. Witam tę zmianę z radością, bo to jeszcze jedno ułatwienie, usunięcie kolejnego haka.

A co z nazwami marek samochodów i innych pojazdów? Wrocławianie będą jeździć Mercedesami czy mercedesami? Autobusem Solaris czy solaris? Tramwajem Moderus czy moderus?

Dotychczas było z tym różnie. Pisałmy „Marek zajechał pod mój dom mercedesem”, a więc używaliśmy małej litery, ale w zdaniu „Marek zajechał pod mój dom samochodem marki Mercedes” musieliśmy użyć dużej. Od stycznia w obu zdaniach pojawi się duża litera.

Ujednolicony zostanie także zapis takich słów, jak „rózewiczowski”, „mickiewiczowski”, czyli przymiotników tworzonych od nazw osobowych. Do tej pory zapis takich słów zależał od tego, czy w zdaniu odpowiadały na pytanie „czyj?” czy „jaki?”. Teraz zawsze będziemy zapisywać je małą literą.

Będziemy pisać: „most Grunwaldzki” czy „Most Grunwaldzki”?

Dotąd reguła była taka, że pisaliśmy „park Szczytnicki”, „most Pomorski”, „plac Grunwaldzki”. To wbrew intuicji, dlatego ludzie, nawet ci świetnie wykształceni i uważni, często robili błędy. Teraz nazwy wszelkich obiektów w przestrzeni publicznej będziemy pisać dużą literą: „Park Szczytnicki”, „Most Pomorski”, „Plac Grunwaldzki”. To kolejny hak, który został właśnie usunięty.

Ta reguła będzie dotyczyć także pałaców, kościołów, bulwarów, pomników itd.?

Tak. Wyjątkiem będzie jedynie „ulica”. Tu nadal obowiązuje pisownia małą literą: „ulica Świdnicka”, „ulica Piłsudskiego”. W potocznej mowie tę „ulicę” często się zresztą pomija. Na ogół mówimy po prostu „Spotkajmy się na Świdnickiej”, „Jutro na Curie-Skłodowskiej”, „Pojeźdźmy Grabiszynską”.

Profesor Jan Miodek, językoznawca i popularyzator wiedzy o języku polskim, członek Rady Języka Polskiego

Zmian jest 11. Czy któraś z nich budzi pana niechęć?

Nie, bo każda z nich ułatwi nam życie. Żałuję tylko, że przy okazji obrad nie upomniałem się o pisownię wyrazów typu „szyja”, „knieja”, „żmija” i nazwisk takich, jak: Mateja, Kreja, Nicieja. Warto ją ujednolicić, bo generuje problemy. Piszemy „nie ma racji, pensji, lekcji”, ale „nie ma szyi, Mai”. Szkoda, że nie zabiegałem o zmianę, ale być może zajmą się tym moi młodszy koledzy.

Jak będzie wyglądało wprowadzanie zmian w życie?

Zachęcam nauczycieli, by dali uczniom czas na przyswojenie nowości, nie podkreślali od razu błędu pięcioma czerwonymi kreskami. Warto też pamiętać, że jest ogromna różnica między „przyjacielem” napisanym błędnie przez „sz” a „na pewno” napisanym z błędem, czyli łącznie. No co tu dużo mówić: dla mnie zasady dotyczące tego drugiego przykładu są pośledniejszej rangi. Chodzi o to, że

są umowne, a nie wynikają z historii języka.

Czy polska ortografia jest aż tak trudna, jak większość z nas sądzi?

Należę do pokolenia, które w szkole panicznie się bało błędów ortograficznych, bo mogły unieważnić nawet najlepiej napisaną pracę – za trzy „ortografy” otrzymywało się ocenę niedostateczną. Jednak pamiętajmy o tym, że język polski to nie chiński i wbrew temu, co często o nim myślimy, nie jest ekstremalnie trudny. Powiedziałbym, że średnio.

Z pełną odpowiedzialnością za słowo mogę stwierdzić, że nasza ortografia jest sto razy łatwiejsza niż angielska, francuska czy niemiecka. To dlatego, że jest stosunkowo młoda, a różnice między mową a pismem nie są aż tak duże, jak w przypadku języków, które rozwijały się od wczesnego średniowiecza.

Ale przecież często co innego słyszymy, a co innego piszemy...

Narzekamy, że trzeba pisać „krzak”, choć wyraźnie słyszymy w tym słowie „sz”, ale to nic wobec tego, co się dzieje w innych językach. Na przykład we francuskim wiele słów zapisuje się w sposób, który zupełnie nie odzwierciedla wymowy, czasem trzeba wielu liter, żeby oddać jedną głoskę. Na przykład „beaucoup” czytamy jako „boku”, a „faux-pas” wymawiamy jako „fopa”. Problemy z „krzakiem” to przy tym drobiazg.

Wszystkie zmiany zasad pisowni polskiej, obowiązujące od 1 stycznia 2026 roku, znajdziesz po zeskanowaniu kodu QR.

Zimowa przygoda we

Wrocław zamienia zimową przerwę w naukę w wielką przygodę! W miejskich jednostkach trwają zapisy na półkolonie. Wyjątkowy miks pasji, wiedzy i ruchu czeka na uczestników zajęć w Hydropolis, Hali Stulecia, kompleksach WCT Spartan czy na torze wyścigów konnych Partynice. Dodatkowo trwa elektroniczna rekrutacja na zimowe półkolonie we wrocławskich szkołach, gdzie na uczniów czeka ok. 3 tysięcy miejsc.

Redakcja

W tym roku ferie zimowe dla województwa dolnośląskiego odbędą się w drugiej turze, od 2 do 15 lutego 2026 roku, razem z województwami: kujawsko-pomorskim, łódzkim, zachodniopomorskim, małopolskim i opolskim. Na dwa tygodnie wolnego od szkoły wrocławskie instytucje i placówki edukacyjne przygotowały jak co roku ciekawą ofertę wypoczynku. Półkolonie zaplanowano w dwóch terminach: od 2 do 6 lute-

go i od 9 do 13 lutego 2026 r. Każdy z organizatorów zapewni uczestnikom profesjonalną opiekę, ciepłe posiłki, napoje i pełne ubezpieczenie. Ponieważ liczba miejsc w grupach jest ograniczona, warto zarezerwować termin już teraz, by mieć pewność, że dziecko spędzi ferie w wymarzony sposób. Regulaminy i szczegóły dotyczące półkolonii znajdują się na stronach internetowych instytucji. Sprawdźcie, gdzie możecie zapisać swoje dziecko.

Sportowa energia ze Spartanem

Dla dzieci, które rozpiera energia, najlepszym kierunkiem będzie Wrocławskie Centrum Treningowe Spartan. Na basenach, lodowiskach i boiskach pod okiem profesjonalnych trenerów młodzi wrocławianie będą mogli podszlifować grę w tenisa, piłkę nożną czy pływanie.

– Zależy nam, aby dzieci spędzały ferie aktywnie i w ciekawy sposób, rozwijając swoje umiejętności sportowe. Dzięki półkoloniom mogą spróbować różnych dyscyplin, poznać nowych kolegów i nauczyć się współpracy w zespole. To świetna okazja, by zaszczerpić w młodych pasję do ruchu i zdrowego stylu życia. Każdy turnus to pięć dni intensywnej zabawy, podczas których program dostosowujemy do wieku i umiejętności naszych uczestników – mówi Maciej Moczko z WCT Spartan.

- **Miejsce:** ul. Wejherowska 34, ul. Spiska 1, ul. Lubińska 53, ul. Krajewskiego 2, al. Hallera 81
- **Godziny:** 7.30–16.30
- **Cena:** ok. 900 zł za turnus (zniżki dla rodzeństwa)
- **Zapisy:** www.spartan.wroc.pl

Zimowe ferie?
We Wrocławiu prawdziwą zimę znajdziecie na lodowisku

WCT SPARTAN

W Hydropolis wiele wystaw jest interaktywnych

Naukowe zagadki w Hydropolis

Jeśli od sportowych boisk wasze dzieci wolą świat mikroskopów i technologii, ciekawą propozycję przygotowało dla nich wrocławskie centrum wiedzy o wodzie. W Hydropolis dzieci w wieku 6–12 lat zamienią się w prawdziwych odkrywców. Czekają na nie warsztaty o tajemnicach oceanów, budowie człowieka oraz nowoczesnym druku 3D. Każdy dzień to inna podróż – od historii Tita-nica, po sportowy finał turnusu.

– Każdy dzień półkolonii ma inny temat przewodni, ale łączy je wspólna idea: nauka poprzez doświadczenie i zabawę. Chcemy, aby dzieci nie tylko zdobywały wiedzę, ale także odkrywały nowe pasje i rozwijały ciekawość świata. Podczas warsztatów uczestnicy zgłębią anatomię człowieka, poznają ciekawostki o wodzie, a wszystko to w atmosferze radosnego odkrywania – tłumaczy Monika Domaradzka, menedżerka Hydropolis.

HYDROPOLIS WROCŁAW (2)

Wrocławiu

TOMASZ HOŁOĐ

Mali budowniczy w Hali Stulecia

Zamiast badać świat pod mikroskopem, można go również spróbować samodzielnie zaprojektować i zbudować, co udowodnią mali instruktorzy na zajęciach w samym sercu wrocławskiego modernizmu. Na zimowe półkolonie zaprasza ich Hala Stulecia. Dla dzieci przygotowano warsztaty z architektury – młodzi projektanci dowiedzą się, jak powstają budynki, które zachwycają świat. Stworzą oni własne makiety i konstrukcje, a nawet zmierzą się z wyzwaniem zaprojektowania bazy odpornej na arktyczne mrozy.

– Podczas tego turnusu dzieci będą szukać odpowiedzi na pytania o zasady projektowania, przyglądając się formom geometrycznym, proporcjom i światłu. Będą też zamieniać pomysły w trójwymiarowe modele inspirowane zarówno klasyką, jak i własną wyobraźnią. To idealna okazja do rozwijania myślenia projektowego oraz umiejętności planowania i twórczego działania w grupie – zapowiada Katarzyna Wienconeł z Hali Stulecia.

- **Miejsce:** ul. Wystawowa 1
- **Godziny:** 7.30–17
- **Cena:** ok. 900 zł
- **Zapisy:** www.halastulecia.pl

HALA STULECIA

Skoki przez przeszkody w hobby horsing to świetna zabawa wymagająca dobrej kondycji

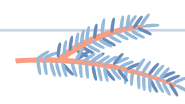
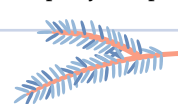
WTWK PARTYNICE

Przyjaźń z końmi na Partynicach

Dla tych, którzy od budowania z klocków i makiet wolą kontakt z naturą i zwierzętami przygotowano ciekawą propozycję na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych – ferie w siodle. Dzieci nauczą się nie tylko jeździć konno, ale też dowiedzą się, jak karmić i pielęgnować zwierzęta.

– Ferie jeździeckie to propozycja dla młodych miłośników zwierząt, ruchu i kreatywnej zabawy, którzy chcą rozpocząć lub rozwinąć swoją przygodę z jeździectwem. Uczestnicy biorą udział w zajęciach jeździeckich oraz poznają codzienne życie w stajni, ucząc się karmienia, pielęgnacji i bezpiecznego kontaktu z koniem. Program wzbogacają zajęcia z wołyżerki, hobby horse oraz spotkania z hipoterapeutą i Konną Strażą Miejską. Dzięki temu dzieci rozwijają nie tylko umiejętności sportowe, ale także empatię, odpowiedzialność i uważność na potrzeby żywych stworzeń – zaprasza Piotr Makarewicz, kierownik Działu Marketingu i Organizacji Imprez na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych-Partynice.

- **Miejsce:** ul. Zwycięska 2
- **Godziny:** 8–16
- **Cena:** 1400–1500 zł (obejmuje dwudaniowy obiad i przekąski)
- **Zapisy:** torpartynice.pl

Trzy tysiące miejsc w szkołach

Obok oferty miejskich spółek filarem zimowego wypoczynku są półkolonie organizowane bezpośrednio w szkołach podstawowych. W 27 placówkach na terenie całego miasta przygotowano ponad 3 tysiące miejsc. Tegoroczna rekrutacja po raz pierwszy odbywa się online. O przyjęciu decyduje liczba punktów rekrutacyjnych, a nie kolejność zgłoszeń. Każda szkoła w ramach akcji „Zima w mieście” przygotowała autorski program, dzięki któremu dzieci nie będą mogły narzekać na nudę. W planach są między innymi: warsztaty filmowe i artystyczne, zajęcia sportowe, muzyczne, wspólne wyprawy do kina czy na lodowisko.

– Tak duża i zróżnicowana oferta to przede wszystkim duże ułatwienie dla rodziców. Mają oni pewność, że ich pociechy spędzają ferie

w bezpiecznym, dobrze znanym otoczeniu, pod fachową opieką i – co najważniejsze – aktywnie, w towarzystwie rówieśników – podkreśla Marcin Miedziński, zastępca dyrektora Departamentu Edukacji.

Pierwsze listy zakwalifikowanych opublikowane zostały 7.01. Jeśli pozostaną wolne miejsca, ruszą zapisy uzupełniające, a ostateczne wyniki rekrutacji zostaną ogłoszone 19.01. Tygodniowy turnus w szkole to koszt ok. 350 zł (część placówek zapewnia posiłki). Dla tych, którzy szukają krótszych form aktywności, kilka szkół otworzy swoje drzwi w ramach bezpłatnych zajęć otwartych – to zajęcia rekreacyjno-sportowe. Od początku stycznia można też zapisać się na warsztaty w Młodzieżowych Domach Kultury.

➤ **Nabór na półkolonie zimowe:** <https://rekrutacje.edu.wroclaw.pl>

Jak powstała Ziemia? Tego też dowiedziecie się w Hydropolis

Ma dopiero 14 lat, a chińskiego może już uczyć innych

Znajomość języka chińskiego jest trochę jak supermoc, bo w Polsce to wyjątkowo rzadka umiejętność. 14-letnia Joanna Gubała z Wrocławia ćwiczy ją od przedszkola i to z sukcesami. Zdała bardzo dobrze egzamin z tego języka i, choć sama jest jeszcze nastolatką, ma już uprawnienia do uczenia dzieci i młodzieży. Jakie są jej dalsze plany?

I Beata Turska

Joanna Gubała, uczennica pierwszej klasy IX LO przy ul. Skargi we Wrocławiu, zaczęła się uczyć chińskiego (a dokładniej mandaryńskiego) już jako czterolatka.

Zaczęło się od zabawy

– To był przypadek – mówi jej mama, Katarzyna. – Któregoś dnia w przedszkolu córki pojawiła się pewna pani i zaproponowała, że będzie uczyć dzieci chińskiego. Asi spodobała się lekcja próbna, więc śpiewała chińskie piosenki, recytowała wierszyki, malowała znaczki itd. przez rok. Potem chętni się wykuszili, a ona chciała uczyć się dalej. Przyszła do nas i powiedziała, że będzie grzeczna, byle tylko mieć takie zajęcia nadal. A Joanna dodała: – Zaczęło się od zabawy, a potem przerodziło w pasję.

Może już uczyć innych

Język chiński nie znudził się jej do dziś. Zdała egzamin 2HSK z jednym z najlepszych wyników na Dolnym Śląsku. – Mówimy o wynikach wśród dorosłych, bo w zasadzie nie ma dzieci, które uczą się chińskiego na tym poziomie – podkreśla jej mama. Teraz powalczy o kolejny poziom: 3HSK. Choć jest nastolatką, ma już uprawnienia do nauki dzieci i młodzieży i jako wolontariuszka uczyła dzieci w świetlicy własnej podstawówki.

Z sukcesami startuje także w językowych konkursach, np. ostatnio zdobyła II miejsce w konkursie „Modern China”, organizowanym przez Ambasadę Chińską w Polsce. – W takich konkursach najważniejsze jest poznawanie młodych ludzi z podobnymi zainteresowaniami – wyjaśnia jej mama.

No i uczy się dalej: dwie godziny z lektorem-Polakiem, godzina z native speakerem, studentem politologii z Chin, a do tego angielski, bo podręczniki do nauki chińskiego są właśnie w tym języku. W liceum, do którego poszła 1,5 roku wcześniej niż inni, ma również lekcje hiszpańskiego.

Umiejętności przetestowane w praktyce

Joanna miała okazję sprawdzić swoje umiejętności w praktyce: w czasie

ostatnich wakacji była z bliskimi w Chinach. Przejechali tam 4,5 tys. km: Pekin, Szanghaj, Chiński Mur i wiele innych miejsc.

– Rozmawiałam tam ze spotkanymi ludźmi, np. z dziewczynami, które zaczepiły mnie w pekińskim metrze i które w tym gigantycznym mieście spotkałam potem jeszcze raz, zwiedzając cesarskie ogrody! Zamawiałam też jedzenie, robiłam zakupy i załatwiałam inne zwyczajne sprawy. Nie zawsze wszystko rozumiałam, ale byłam w stanie się dogadać – opowiada z dumą licealistka.

I bardzo dobrze wspomina tę podróż. – Przemili, bardzo pomocni ludzie, niesamowita technologia, to że w pociągu można zamówić jedzenie z dostawą do swojego miejsca przez telefoniczną aplikację i przynoszą ją z najbliższej stacji – wylicza to, co jej się podobało najbardziej.

– Świetna była także szanghajska kawiarnia z kapibarami, szopami pracami, surykatkami i innymi zwierzętami, które można smyrać po brzuchach. Jeśli ktoś chciał, mógł głaszać nawet jeże, dostawał do tego kuchenne rękawice – dodaje Joanna.

Fajny, bo trudny

Dlaczego młoda dziewczyna zajmuje się tak egzotycznym dla nas językiem? Na przykład dlatego, że jest bardzo odmienny od polszczyzny.

– Jedną z najciekawszych rzeczy jest dla mnie chińskie pismo – znaki, które odpowiadają słowom albo ich częściom. Niektóre słowa wymagają dwóch i więcej znaków. Np. „rodzice”, czyli 爸妈 – (bà mā) to połączenie znaków: „mama” to 妈妈 – (mā ma) i „tata” to 爸爸 – (bà ba).

W słownikach takich znaków jest ponad 100 tys., ale żeby zrozumieć współcześnie napisane teksty, wystarczy znać „tylko” 3,5 tys., a i 2 tys. to bardzo dobry wynik.

Sporym wyzwaniem jest także to, że chiński to język tonalny: taki sam

Joanna Gubała z Wrocławia swoją przygodę z nauką chińskiego zaczęła w przedszkolu

wyraz może mieć różne znaczenia w zależności od intonacji (wznoszącej, opadającej, szybko opadającej etc.).

Klasyczny przykład:

- 妈 – mā (ton pierwszy) – „mama”
- 麻 – má (ton drugi) – „konopie”
- 马 – mǎ (ton trzeci) – „koń”
- 骂 – mà (ton czwarty) – „karcić”.

Wyzwań jest oczywiście dużo więcej, ale Joannie to nie przeszkadza, wręcz przeciwnie.

– Podoba mi się poznawanie nowych słów, znaków, jakimi się je zapisuje, i całej tej reszty. I jeszcze to, że jest trudny, a jego gramatyka jest zupełnie inna niż polska czy angielska, np. nie ma w nim deklinacji, inny jest szyk zdania – mówi Joanna. – Myślę, że ten język przyda mi się w życiu, wiąże z nim swoją przyszłość.

Następny przystanek: koreański

Zresztą kto wie? Joanna myśli już o nauce kolejnego azjatyckiego języka, koreańskiego, bo interesuje się kulturą Korei Południowej. Zamierza zabrać się za to na poważnie

zaraz po zdaniu egzaminu z chińskiego na poziomie 3HSK.

A co poza tym? Interesuje się historią, ma dwa koty, Mào (to po chińsku „kot”) i Harry’ego, ciekawi ją kultura Chin i Korei Południowej i uwielbia gotować azjatyckie potrawy.

Z podróży po Chinach, zamiast magnesów na lodówkę i innych tego typu pamiątek, przywiozła... koreańskie przysmaki. – Zaciągnęła mnie do koreańskiej dzielnicy w Szanghaju i zrobiła tam zakupy życia – śmieje się mama Joanny. – Przywiozła z Chin pół walizki przyspraw!

HUBY

Przestrzenna i Boczna: od 12.01 parking płatny

Od poniedziałku 12 stycznia trzeba będzie zapłacić za postój na dwóch ulicach na osiedlu Huby: Przestrzennej i Bocznej. To uzupełnienie Strefy Płatnego Parkowania wdrożonej jeszcze w grudniu 2023 roku na wniosek Rady Osiedla Huby.

Bartosz Chochołowski

Na ulicach Przestrzennej i Bocznej staną łącznie cztery parkomaty do obsługi 160 miejsc. Na Przestrzennej jest ich 119, a na Bocznej 41.

Wszystkie znajdują się w XIII podstrefie SPP. Postój jest tu płatny w dni robocze od poniedziałku do piątku w godz. 9–18.

Dla gości i mieszkańców

Pierwsza godzina postojtu kosztuje 3 zł, druga – 3,10 zł, trzecia – 3,30 zł, czwarta i każda kolejna godzina – 3 zł.

Oplaty można wносить: ■ w parkomatach gotówką lub kartą ■ blikiem ■ za pomocą aplikacji mobilnych (SkyCash, AnyPark) ■ przez zakup abonamentu.

Mieszkańców zameldowanych na terenie podstrefy, posiadających tytuł własności pojazdu i rozliczających podatek PIT we Wrocławiu, po 12 stycznia 2026 roku obowiązywać będą stawki zgodne z nową uchwałą: 19 zł za miesiąc i 190 zł za rok.

Za postój opłatę można wnieść w parkomacie. Na dwóch hubskich ulicach takich urządzeń będzie w sumie cztery

Jak kupić abonament?

Zakupu abonamentu można dokonać: ■ w e-sklepie <https://wroclaw.e-abonamenty.pl> (warto jednak pamiętać, że zdalna weryfikacja danych trwa do trzech dni roboczych

■ podczas wizyty w Biurze Obsługi Klienta ZDiUM www.zdiu.wroc.pl/dni-i-godziny-otwarcia.

Przydatne informacje o zakupie abonamentów SPP – rodzaje i ceny abonamentów, zasady ich naby-

wania, sposoby płatności – znajdziesz na stronie ZDiUM Wrocław: spp.zdiu.wroc.pl.

➤ **O abonamentach w Strefie Płatnego Parkowania:** www.wro.news/abonament-spp

WSZYSTKIE OSIEDLA

Potrzebujesz Ławeczki Mieszkańca? Zgłoś to!

Od 2021 r. ustawiono już 200 ławeczek Mieszkańca w mieście

Na chwilę odpoczynku, odsapnięcia, chwilę rozmowy ze spotkanym znajomym – szczególnie ważne dla seniorów i osób o ograniczonej mobilności. Przez rok przybyło 50 nowych Ławeczek Mieszkańca.

Redakcja

Mają stalową cynkowaną konstrukcję. Malowane są proszkowo z drobną strukturą. Nogi ławki wykonane są z blachy i zespawane z podłokietnikami.

Na siedziskach zastosowano drewno z tzw. diamentowej wiśni. Oficjalna nazwa tego drewna to jatoba olejowana. Jest niezwykle mocne, odporne na wstrząsy i gnienie, powszechnie stosowane jest w przemyśle.

Deski drewniane łączone są z konstrukcją ławki za pomocą wkrętów

ze stali kwasoodpornej. Z uwagi na estetykę i bezpieczeństwo użytkowania zastosowano zaokrąglenia konstrukcji i drewna.

Lokalizacje będą weryfikowane pod kątem użyteczności dla osób o ograniczonej mobilności, zwłaszcza seniorów.

Głównym kryterium będzie odległość od miejsc, które są istotne dla osób zgłaszających.

➤ **Jeśli chcesz, aby w twojej okolicy stanęła taka ławeczka, zgłoś ją, korzystając ze strony www.wro.news/zglos-laweczke**

Nowy Pafawag na Nowym Dworze organizuje kiermasz

Przynieś fant na licytację – rękodzieło, książkę, voucher, obraz lub dowolny przedmiot od serca. Upiecz ciasto lub przygotuj coś na kiermasz – słodkości, przetwory, dekoracje. Podziel się pluszakiem lub drobiazgiem, który może sprawić komuś radość. Centrum Kultury Nowy Pafawag, ul. Chociebuska 4-6 zaprasza do siebie 10.01, godz. 16 na wydarzenie charytatywne. Podczas koncertu, kiermaszu i licytacji będą zbierane pieniądze na leczenie Julii i Oskara oraz remont świetlicy terapeutycznej „Tacy Sami” – miejsca, które od ponad 30 lat wspiera osoby z niepełnosprawnościami na Nowym Dworze. W programie wydarzenia: kiermasz rękodzieła, książek i słodkości, zimowy koncert, pokazy taneczne, licytacja charytatywna.

Powstanie nowa kładka nad Ślężą

Pod koniec grudnia Wrocławskie Inwestycje zawarły umowę, która rozszerza zakres opracowania dotyczącego remontu Mostu Starego Pilczyckiego, po którym obecnie jeżdżą tylko tramwaje. Oprócz przygotowania przebudowy mostu tramwajowego, to samo biuro projektowe sporządzi plan budowy nowej kładki pieszo-rowerowej nad Ślężą. Projektant do końca grudnia 2026 ma czas na przygotowanie pełnej dokumentacji projektowej. Powinna ona uwzględniać dwie koncepcje budowy kładki, z których jedna zostanie wybrana do realizacji.

Gajowicka po awarii magistrali wodnej

Do poważnej awarii rury wodociągowej doszło 30.12 wieczorem w rejonie skrzyżowania Gajowickiej z Pretficzka. Awaria została usunięta, a wykop zasypany 2.01. Odtwarzanie jezdni i chodnika planowane jest w tym tygodniu. MPWiK informuje, że po odtworzeniu jezdni i chodnika ten fragment będzie jeszcze ogrodzony przez ok. 7–10 dni, aby odpowiednio zadziałał materiał wiążący.

Harmonogram wywozu gabarytów 8-13.01.2026

Odpady wielkogabarytowe, czyli stare meble, dywany trzeba wyrzucać do specjalnych kontenerów. W najbliższym tygodniu staną na trzy dni pod adresami:

9.01.2026

Abramowskiego 1, Arachidowa 14, Arctowskiego 15, Augustowska 79, **Bacciarellego** 15, Bazyliowa 14, Bolesławiecka 1, ks. Bończyka 10, Borowska 194, 203, 204, Brzozy 4, Buczacka 6, Bzowa 20, **Chałupnicza** 48, Chorzowska 1, Chudoby 18, Ciepła 15, Cynamonowa 8, Czajkowskiego 120, Czarnieckiego 29, Czechowicka 8, Ćwiczebna 7, al. **Dębowa** 9a, Dolnobrzeska 30, Drohobycka 23, Działkowa 40, Działoszyńska 12, Dźwirzyńska 13, **Elbląska** 9, **Falzmanna** 19, **Gagarina** 52, Gajowicka 123, Gersona 39a, Giżycka 1, Główna 91, Gorczykowa 6, Grabiszyńska 313, Grabowa 48, al. gen. **Hallera** 46, 49, 101, Himalajska 6, **Ignuta** 31, Iłakowiczówny 18, Inowrocławska 27, Inżynierska 29, **Jantarowa** 12, Januszowicka 21, Jastrzębia 9, Jemiołowa 16, Jutrosińska 29, **Kamieńskiego** 11, Karpacka 8, Kasztelańska 13, Kminkowa 45, Kolbuszowska 14, Kopycińskiego 31, Kordiana 27, Koszalińska 30, Kośnego 20, Kotsisa 39, Kraszewskiego 13, Krępicka 69, Krucza 53, 68, Krzemieniecka 129, Bolesława Krzywoustego 273, 292, **Legnicka** 46, 114, Łódzka 8, Ługowa 11, **Magellana** 25, Makowa 1, Maślicka 41, Micińskiego 4, Mickiewicza 111, Mielecka 17, Miodowa 29, Modlińska 59-61, pl. Mongolski 11, Motylkowa 6a, **Nasturcjowa** 16, Niedźwiedzia 30, Nowodworska 24, 64, **Obornicka** 75, Olaszewskiego 28, Ołtaszyńska 90b, Oporowska 4, Orzechowa 18, Ostrzeszowska 28, **Parkowa** 48, Pereca 24a, Pleszewska 2, Podbiałowa 15, Podchorążych 7, Popowicka 46, 150, Poświęcka 22b, Powiewna 6, Powstańców Śląskich 162, Przyjaźni 34, gen. Pułaskiego 28, **Racławicka** 29, Redyka 2, Reszelska 7, Rewalska 11, Rodakowskiego 4, Rymarska 11, **Siedlecka** 10, gen. Sikorskiego 1, Skrzydlata 3, Słonimskiego 20, Sołtysowska 54a, Spiżowa 9c, Srebrnogórska 14, Śródkowa 9, Stanisławskiego 2, Stefczyka 1, Strawińskiego 1, Strzegomska 230, Sudecka 103a, Sułowska 23, Supińskiego 3, Szczepińska 10, Szymanowskiego 6, Śliczna 6, 35, Świątnicka 13, Świętochowskiego 2, **Torfowa** 41d, gen. Traugutta 84a, Twardogórska 27, **Wąsowicza** 5, Wieczysta 159, Więckowskiego 20, Wojaczka 3, Vivaldiego 46, **Zajązkowska** 29, Zatorska 1, 55, Zielińskiego 53a, 63, Ziemiaczana 9a, Żernicka 96, Żmigrodzka 71, 91

POWSTAŃCÓW ŚLĄSKICH

Wrocław przejmuje zabytek po kinie Lwów

W prawie stuletnim modernistycznym gmachu przez większość jego historii działało kino – najpierw Przodownik, później Lwów – które zostało zamknięte w 2011 roku z powodu złego stanu budynku. Teraz stał się obiektem miejskim i dostanie nowe życie.

■ **Błażej Organisty**

Urząd Miejski Wrocławia skorzystał z prawa pierwokupu i przejął zabytkowy budynek przy al. Hallera. Poprzedni właściciel – spółka Verdano Investment z Krakowa – przez kilka lat prawie niczego z nim nie zrobił oprócz otoczenia go ogrodzeniem i wywieszenia na nim tablicy budowlanej. O zamiarach informować opinii publicznej nie chciał. Nieczynny i ulegający degradacji budynek po kinie przeszedł w prywatne ręce w 2019 roku, kiedy został kupiony od wojewódzkiej instytucji kultury Odra-Film przez firmę z branży fitness, która zapowiadała, że otworzy w nim klub sportowy. Złożyła nawet w ratuszu wniosek i otrzymała pozwolenie na przebudowę, lecz inwestycji nigdy nie zaczęła. Oficjalnym powodem rezygnacji z planów była pandemia.

Modernistyczny gmach wybudowano w latach 1925-27 wg projektu Adolfa Radinga. W budynku, który z założenia miał służyć celom reprezentacyjnym, towarzyskim i administracyjnym, siedzibę miała dobrotczna organizacja z Anglii.

Modernistyczny gmach wybudowano w latach 1925-1927 według projektu berlińczyka Adolfa Radinga

„Łoża Odd Fellow w chwili otwarcia w 1927 r. była najnowocześniejszym budynkiem w mieście. Jego estetyka inspirowana była działalnością holenderskiej grupy artystycznej De Stijl” – napisała Beate Stortkuhl w Leksykonie architektury Wro-

clawia. Szarość elewacji przełamywały białe akcenty. Szeroki podest wejściowy, podkreślony niskimi schodami, oświetlały dwie lampy z matowego szkła w kształcie półwalca. Klatka schodowa, dekorowana polichromiami o geome-

trycznych motywach, prowadziła na piętra. Co miasto zamierza zrobić z zabytkiem? „Chcę, by dalej służył nam. Dużo pracy przed nami. Ale pierwszy krok został zrobiony” – czytamy we wpisie prezydenta Jacka Sutryka na FB.

POWSTAŃCÓW ŚLĄSKICH

Uczniowie SP 30 pojechali na naukę do... Włoch

Wrocławscy uczniowie zwiedzili kilka włoskich miast, w tym Wenecję

Siedmioro uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 30 przy ul. Zaporoskiej pojechało na tydzień w ramach programu Erasmus+ do szkoły w Sossano w Wenecji Euganejskiej. Taki wyjazd polecają każdemu.

■ **Redakcja**

Krystian, uczeń kl. 8 wrócił z wyjazdu zachwycony. – Mnie bardzo podobało się we Włoszech. Zobaczyliśmy tam dużo zabytków. Byliśmy w Bolonii, Wenecji, Weronie. Nasza szkoła znajdowała się w małym miasteczku, które nazywa się Sossano. Według mnie taki wyjazd ma dużo plusów: można na nim poznać obcą kulturę, poznać dużo nowych osób i nauczyć się języka – wylicza.

Jego koleżanki z klasy, Margo i Yuliana, też nie mogą się nachwalić: – Nauczyliśmy się wielu

nowych rzeczy. Poznałyśmy też nowe koleżanki i jesteśmy z nimi w kontakcie. Mam dużo ładnych zdjęć, które przeglądam w wolnej chwili.

Koordinatorem wyjazdu była Elżbieta Karaś, nauczycielka języka angielskiego. – Potem my gościliśmy Włochów u nas. Byli zachwyceni Jarmarkiem Bożonarodzeniowym. A w naszej szkole, oprócz zajęć, uczestniczyli też w przerwie językowo-relaksacyjnej organizowanej przez Samorząd Uczniowski w ramach miejskiego projektu SU-Granty. Nie kryli pozytywnego zaskoczenia – opowiada nauczycielka.

ZŁOTNIKI

Trzeci w mieście książkomat stanął na Złotnikach

W Parku Literackim na Złotnikach działa już trzeci w naszym mieście książkomat, umożliwiający całodobowe wypożyczanie zamówionych online książek, audiobooków, gier planszowych.

Pierwsze takie urządzenie działa od 2025 r. na ul. Chociebuskiej 22, a drugie przy CBK FAMA na Psim Polu. Trzeci książkomat stanął nie przy bibliotece, ale w Parku Literackim na osiedlu Złotniki – miejscu wytchnienia, które powstało dzięki WBO. W cieplejszych porach roku to idealne miejsce do czytania: z leżakami, dającymi cień żaglami i zielenią. – W Parku Literackim jest drzewo, przy którym

postawiono tabliczkę z dedykacją dla przyszłych pisarzy, poetów i czytelników oraz informacją, że jest to symbol wszystkich historii, które dopiero czekają na napisanie, i życzeniem, by literatura we Wrocławiu rozkwitała, jak liście na jego gałęziach. Książkomat uzupełnia tę przestrzeń – tłumaczy Maciej Kozieł, kierownik Działu Promocji i Projektów Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu.

LEŚNICA

Oświetlony pumptrack przy Stawach Leśnickich

Miasto ogłosiło postępowanie na budowę pumptracka przy ul. Jajczarskiej – w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego.

Co powstanie? Nowoczesny tor typu pumptrack o nawierzchni bitumicznej, oświetlenie obiektu, by można z niego korzystać także późnym popołudniem, zagospodarowanie terenu: serwisowy zjazd i dojazd, ścieżki, chodniki z kostki betonowej, elementy małej architektury: ławki, kosze, stojaki na rowery, stacja naprawy rowerów, nasadzenia i pielęgnacja zieleni wokół obiektu. Inwestycja jest realizacją części projektu nr 202, który wygrał głosowanie w 2023. Projekt uzyskał

poparcie Rady Osiedla Leśnica, zagłosowały na niego 3732 osoby.

Pomysłodawcy podkreślali, że na Leśnicy brakuje nowoczesnych obiektów dla dzieci i młodzieży. I że samo osiedle wymaga inwestycji infrastrukturalnych, aby stało się kolejną wizytówką Wrocławia. „Udostępnienie toru rowerowego w centralnej części dzielnicy Leśnica przy ul. Kosmonautów/Jajczarskiej będzie pierwszym obiektem tego typu w tym rejonie” – stwierdzili.

NOWE ŻERNIKI

Remont budynku TBS Wrocław zakończony

Budynek TBS Wrocław przy ul. Brzozy 21 i ul. Bieńkowskiego 20 na Nowych Żernikach jest już po remoncie. Wrocławskiej spółce udało się zakończyć prace szybciej niż planowano.

Remont rozpoczął się w połowie października i objął poziom –1 oraz parter budynku TBS. Związany był z zawilgoceniem ścian, o czym pisaliśmy na początku grudnia. Prace zaplanowano na 3 miesiące, ale udało się je zakończyć dwa tygodnie wcześniej. Co się zmieniło? Skuto stare tynki i posadzki, osuszono wszystkie miejsca, które tego wymagały, i wykonano iniekcję, która tworzy barierę zatrzymującą wil-

goć. Na koniec zaś wyłożono tynki renowacyjne oraz nowe warstwy podłoża wraz z izolacjami, a także odmalowano ściany.

– Po remoncie w naszym budynku nie ma już śladu po zawilgoceniu ścian. Korytarze wyglądają jak nowe i wierzymy, że efekt tych prac przypadnie do gustu naszym mieszkańcom – mówi Łukasz Maślanka z TBS Wrocław.

13.01.2026

Ałunowa 11, **Bałtycka** 4, Belwederzyków 1–3, Białowieńska 29, Bolesławiecka 14/16, Braterska 16, Budziszewska 2, 109, **Cerekwicka** 7, Chorwacka 78, Czarnieckiego 40, 70, Czekoladowa 72, Czernicka 2, Czytankowa 13, **Dicksteina** 4, Dokerska 3, 27, Drukarska 31, **Estońska** 40, **Gajowa** 12, Gajowicka 80, Gitarowa 12, Gorlicka 10, 65, Goszczyńskiego 1a, Grabiszewska 109, 152, Grochowa 2, 12, Głogowska 9, al. gen. **Hallera** 21, Hermanowska 107, Hłaski 37, Hubska 34–36, 105, **Inżynierska** 20, 62, **Jaksonowicka** 16, ks. Jezierskiego 14, Jeziorowa 1, **Kamienna** 103, Karmelkowa 25, Karłowicza 44, Kleczkowska 5, ks. Klimasa 19, Kłokoczycka 154, Kmicica 1, al. Kochanowskiego 23, Kolbuszowska 3, Komorowska 19, Komuny Paryskiej 15a, 29, Kościuszki 180a, Kowieńska 33, Kozia 29a, Krasieńskiego 21, Kraszewskiego 26, Krucza 43, Kruszwicka 10, 17, Krynicka 92, Krzycka 85, Bolesława Krzywoustego 65, gen. Kutrzeby 31, Kwaśna 1, **Lekcyjna** 7b, Lipska 6, Litewska 14, Litomska 22, Lotnicza 147, Lubuska 111, Lwowska 34, Łąka Mazurska 10, **Maślicka** 173, Meliorancka 23, Miłostowska 5, Modlińska 68–70, Modra 10, Morska 13, Mościckiego 33a, 35, Młodych Techników 47, Młynarska 1, **Na Polance** 12, gen. **Okulickiego** 54, Orłowicza 12, Orzechowa 45, 107, Osobowicka 103a, **Pereca** 15a, Pierwiosnkowa 30, Piękna 23, Pleszewska 32, Poła 65, Polarna 5, Popowicka 10, al. Popreczna 45, Poświęcka 17a, Powstańców Śląskich 82, Pracka 26, gen. Prądzyńskiego 36, Prusicka 1, Przestrzenna 26, Pszczelarska 15a, **Raławicka** 37, Redycka 30, Rutkiewicz 25, **Sempołowskiej** 3, 34, Siostrzana 3, Skarbowców 114, Skwerowa 9, Słomskiego 3, Słubicka 5, 50, Smardzowska 13, Spiżowa 24, Stalowowolska 33, Stanisławskiego 15, Starogajowa 43, Strzegomska 296, Swobodna 78, Ślężna 116b, Śliczna 49, Świeradowska 59, 67, gen. **Traugutta** 141, Tunelowa 1, **Waryńskiego** 1, Wesoła 19, Więckowskiego 15, Wileńska 1, al. Wiśniowa 10, Wojanowska 76, Wschodnia 66, Wysockiego 1, **Zachodnia** 55, Zagaje 8, Zielińskiego 59, Zwycięska 25, Żmigrodzka 9

Odkryj, jak mówi życie podczas Nocy Biologów 16.01

Noc Biologów to festiwal popularnonaukowy organizowany corocznie przez ośrodki naukowe w całym kraju. Jest to jedna z niewielu okazji, by zajrzeć do uniwersyteckich pracowni, laboratoriów i sal wykładowych.

Redakcja

Jeżeli nie masz jeszcze wyraźnych planów na popołudnie i wieczór w piątek 16.01, wybierz się na Uniwersytet Przyrodniczy lub Uniwersytet Wrocławski. Albo tu i tu. Jest w czym wybierać. W godz. 15-24 potrwa XV edycja Nocy Biologów, której hasło przewodnie w tym roku brzmi „Biologia pełna sygnałów – odkryj, jak mówi życie”.

Indywidualnie lub w grupie

Organizatorzy przygotowali bogatą ofertę zajęć dydaktycznych, od eksperymentów laboratoryjnych, przez praktyczne warsztaty, po ciekawe wykłady i pokazy, na które zapraszają dzieci, młodzież, nauczycieli oraz wszystkich miłośników biologii. Zajęcia są bezpłatne, ale na większość obowiązuje rezerwacja miejsc. W zajęciach mogą wziąć udział zarówno osoby indywidualne, jak i grupy z nauczycielami.

Uniwersytet Przyrodniczy

Uniwersytet Przyrodniczy poleca swoje zajęcia, podczas których będziesz mógł: ■ wcielić się w antropologa sądowego i zbadać ludzkie kości ■ przygotować i obejrzyć różnego rodzaju preparaty mikroskopowe ■ nakarmić węże i pogłaskać pająki oraz poznać tajniki ich hodowli w warunkach domowych ■ przeprowadzić symulację komputerową i przekonać się, czy Wrocław przetrwałby apokalipsę zombie ■ wyizolować DNA z „miejsca zbrodni”, by odkryć, kto napadł na bank ■ wykonać analizy laboratoryjne i drogą dedukcji rozwiązać zagadkę pomieszanych cukrów ■ poznać „twardzieli” wśród mięczaków, rośliny uprawne i inwazyjne ■ obejrzyć profesjonalne laboratorium analizy mleka

■ spotkać mieszkające na wrocławskim Biskupinie sowy ■ samodzielnie zbadać krew oraz wykonać EKG i USG ■ dowiedzieć się, czym są liposomy i kwasy porostowe, w jaki sposób rośniemy i goimy rany, skąd w aptekach biorą się nowe leki, w jaki sposób rośliny psychoaktywne wpływają na układ nerwowy oraz co storczyki i rośliny owadożerne mówią naukowcom o środowisku.

– Impreza odbywa się głównie nocą, bywa tajemniczo, czasem trochę strasznie, niekoniecznie

Dr Magdalena Zyzak z Zakładu Biologii Eksperymentalnej UPr. podczas zajęć „Hodowle komórkowe od kuchni”

poważnie, ale zawsze niezmiernie ciekawie – zachęca dr Magdalena Zboińska z Zakładu Biologii Eksperymentalnej Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

➤ Cały program i zapisy: www.wro.news/noc-biologow-UPr

Uniwersytet Wrocławski

Natomiast Uniwersytet Wrocławski poleca następujące zagadnienia: ■ Czy sałata mówi dobranoc? O melatoninie w świecie roślin ■ Niewidzialni towarzysze: bakterie w naszym codziennym życiu ■ An-

tybiotykooporność – wyzwanie XXI wieku ■ Tajemnice zapisane w nasionach ■ Laboratorium Wodnych Tajemnic ■ Metody badania obecności grzybów mikroskopijnych w środowisku ■ Botanika w probówce ■ Mikroświat w kostce żelu – kolorowe tajemnice komórek ■ Co można wyczytać z kości? Oprowdzanie po Sali Szkieletów Muzeum Przyrodniczego ■ Ukryci specjaliści: jak wygląd pasożytów zdradza ich strategię ■ Bakteryjne ploteczki. O komunikacji w świecie bakterii ■ Rybi Top Model – Danio przegrywany w nauce ■ Psychologia, czyli jak myślą nasze pupile ■ Tajemnice ukryte w czaszkach ■ Od genu do

cechy – biologiczny escape room ■ Mali lokatorzy naszych domów – poznaj, zrozum, reaguj! ■ Papuga mówi, a ty się uczysz – poznaj sekret ptasiej mowy ■ Przyczajony motyl, ukryty wrzós: nieustraszone strategię pasożytnictwa

➤ Cały program i zapisy: www.wro.news/uwr

Chociaż Noc Biologów zaplanowano na 16.01, terminy zapisów kończą się w różnym czasie. Dlatego warto już zapoznać się z ofertą i coś wybrać. W ostatniej chwili też można się zdecydować – ale na wykłady lub prelekcje, na które zapisów nie ma.

ZUS zaprasza seniorów w Dzień Babci i Dziadka

Spotkanie informacyjne zorganizowane przez ZUS i WCRS-WCS w 2025 r.

Jak dorobić do emerytury bez utraty świadczeń? Kto może i na jakich zasadach wystąpić o rentę wdowią? ZUS wspólnie z Wrocławskim Centrum Seniora 21.01 organizuje spotkanie dla seniorów.

Redakcja

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we Wrocławiu, Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego i Wrocławskie Centrum Seniora zaprasza wszystkich zainteresowanych w środę 21.01 godz. 13 na spotkanie pod hasłem „Twoja emerytura z ZUS – świadome pieniądze i bezpieczeństwo seniora”. Miejsce: Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego, pl. Dominikański 6 we Wrocławiu, sala 27.

– Seniorzy są grupą szczególnie narażoną na próby oszustwa, dlatego będziemy też rozmawiali o ich bezpieczeństwie i bezpieczeństwie ich

pieniędzy – mówi Iwona Kowalska-Matis, regionalna rzeczniczka prasowa ZUS na Dolnym Śląsku. – Nasi eksperci wytłumaczą seniorom, jak bezpiecznie dostawać pieniądze z ZUS na bankowe konto oraz jak liczona jest ich emerytura – dodaje.

Ważne tematy

Wśród tematów pojawią się następujące zagadnienia: ■ Jak działa emerytura z ZUS? ■ Jak obliczana jest emerytura i jakie są mechanizmy jej waloryzacji? ■ Zasady przechodzenia na emeryturę i najnowsze zmiany w przepisach. ■ Renta rodzinna i świadczenia powiązane ■ Praktycz-

ne finanse – dorabianie i dysponowanie świadczeniem. ■ Jak legalnie dorabiać do emerytury bez utraty świadczeń. ■ Korzyści z pobierania świadczeń na konto bankowe i bezgotówkowo. ■ Nie stój w kolejce do ZUS – zarezerwuj wizytę.

Zapisz się na spotkanie

Wstęp na wydarzenie jest bezpłatny, obowiązują zapisy:

- pod nr. tel. 71 344 44 44
- e-mail: karta.seniora@wcrs.pl
- lub osobiście w Punkcie Informacyjnym Wrocławskiego Centrum Seniora, pl. Dominikański 6 od pon. do pt. w godz. 9-15.

Żyjnia: galeria, która żyje w rytmie natury

Wyjątkowe miejsce, w którym sztuka ma służyć wytchnieniu, zostanie otwarte w piątek 23 stycznia przy ul. Świdnickiej. Wystawa-sytuacja przypominać będzie żywy organizm. Zimową odsłonę Żyjni przygotowuje ponad 20 artystów i artystek. Wstęp jest wolny.

Agata Zięba

– Żyjnia to koncepcja galerii sztuki jako miejsca żywego, codziennego bycia, a nie wyłącznie przestrzeni reprezentacji. Wrocławski artysta Jerzy Rosołowicz mówił, że sztuka jest jedynym z nielicznych obszarów życia, w którym człowiek nie musi być konsumentem i jest twórczy, również jako odbiorca. Tworzymy więc miejsce, które jest placem zabaw wyobraźni, miejscem bezpiecznym, zachęcającym ludzi do swobodnej interakcji ze światem tu przedstawionym – tłumaczy Katarzyna Roj, autorka koncepcji, kuratorka i dyrektorka programowa BWA Wrocław Galerii Sztuki Współczesnej.

Żyjnia – jako miejskie sanatorium – otwarta została w galerii Dizajn w 2019 roku (projekt BUCK.Studio). Inspirację stanowiły dla niej dolnośląskie uzdrowiska i pałace zdrojowe. Teraz, po remoncie, obejmie całą przestrzeń Dizajnu. Umożliwi odpoczynek i swobodny odbiór sztuki, ale pozwoli też doświadczać jej na różne sposoby, uruchamiając wyobraźnię i zmysły. Gruntowna przebudowa galerii trwała dwa lata i była możliwa dzięki wsparciu finansowemu Gminy Wrocław oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

To pierwszy tak duży remont od czasu powstania budynku w 1956 roku. Teraz będzie on spełniać współczesne standardy wystawiennicze i te z zakresu dostępności dla osób z niepeł-

Szyld Żyjni nad wejściem do Galerii BWA Dizajn przy ulicy Świdnickiej 2-4, projekt Mariana Misiaka

nosprawnościami ruchowymi. Powiększy się przestrzeń ekspozycyjna i warsztatowa. Pojawi się Ciemnica, służąca projekcjom, a także pokój gościnny.

W swojej nowej odsłonie galeria przy Świdnickiej stanowić będzie symboliczny portal do powstającej siedziby BWA Wrocław przy ul. Kolejowej 63. – Żyjnia jest pierwszą jaskółką zwiastującą metamorfozę naszej instytucji. Jest to forpocza jednego z największych centrów sztuki współczesnej w Polsce i w regionie, którego otwarcie planowane jest na

2028 rok – mówi Maciej Bujko, dyrektor BWA Wrocław Galerii Sztuki Współczesnej.

Żyjnia jako wystawa-sytuacja przypominać będzie żywy organizm, poddawany wewnętrznym rytmom regeneracji i rozpadu oraz cykлом przyrody. W trakcie 12 miesięcy rozwijać się będzie przy udziale wielu osób. Katarzyna Roj zainauguruje sezon zimowy. Karol Pałka zapowie wiosnę, Bogna Świątkowska – lato, a Magdalena Kreis – jesień. W weekend otwarcia 23–25.01 na odwiedzających czekają artystyczne opro-

wadzenia. 23.01 galerię i wystawę będzie można zwiedzić o godz. 16, 17, 18, 19 i 20 (zapisy od 8.01 na stronie internetowej: zapisy.bwa.wroc.pl/zyjnia, telefonicznie: 539 218 444 w godz. 9–16 oraz w każdej z galerii BWA Wrocław w godzinach otwarcia). Liczba miejsc jest ograniczona. Tego dnia wizytom towarzyszyć będzie seans dźwiękowy prowadzony przez Ukojenie, kolektyw Małgorzaty Wrzosek i Zuzanny Kofty, a także poczęstunek przygotowany przez Food Think Thank. 24 i 25.01 galeria otwarta będzie od godz. 11 do 18 – wstęp bezpłatny, bez zapisów.

Trzy rzeźby Vonki wróciły do Wrocławia

Odzyskane rzeźby Jaroslava Vonki w Muzeum Narodowym we Wrocławiu

Kolekcja Muzeum Narodowego wzbogaciła się o trzy rzeźby czeskiego mistrza kowalstwa artystycznego Jaroslava Vonki. Można je podziwiać na wystawie „Sztuka śląska XVI-XIX w.”.

Agata Zięba

Jedna z rzeźb – Klęczący mężczyzna z lunetą – pochodzi z budynku poczty przy ul. Krasińskiego, skąd została skradziona po 1945 r. Pojawiła się na aukcji w Nowym Jorku we wrześniu 2025 r. i dzięki działaniom restytucyjnym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego została odzyskana. Dwie pozostałe figurki oferowane na tej samej aukcji i pochodzące z prywatnej kolekcji zostały zakupione przez Muzeum Narodowe we Wrocławiu. – Gdy zobaczyłem tę ofertę, od razu skojarzyłem ją z dekoracją krat budynku pocztowego

przy dzisiejszej ul. Krasińskiego – mówi Piotr Oszczanowski, dyrektor Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Jaroslav Vonka wykonał ok. 1929 r. wszystkie kraty do tego budynku i ich dekoracje.

Z kolei dwa pozostałe nabytki Muzeum – figury mężczyzn z prosięciem (ok. 1929 r.) i z gałązką (ok. 1925 r.), rzeźby odlane z brązu autorstwa Jaroslava Vonki, wiążą się z wybitnymi osobistościami naukowymi związanymi z Wrocławiem. Dzieła Vonki znajdują się w czterech muzeach polskich – jednym w Legnicy, dwóch we Wrocławiu i w Warszawie.

Lekcje w Muzeum Pana Tadeusza

Muzeum Pana Tadeusza zaprasza na lekcje muzealne. Oferta skierowana jest do dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych – od pierwszych do ósmych klas, a także do uczniów szkół ponadpodstawowych, szczególnie maturzystów. Lekcje w muzeum prowadzone przez specjalnie przeszkolonych edukatorów są wzbogacone o działania interaktywne, bazujące na rozmowie i korzystające z zaplecza multimedialnego. Zajęcia odbywają się w Muzeum Pana Tadeusza (Oddział Zakładu Narodowego im. Ossolińskich) w Rynku. Czas trwania jednej lekcji to 65 min. Terminy zajęć: wtorek–niedziela w godz. 8.30–15.30. Zapisy i informacje: bilety.ossolineum.pl, edukacja@ossolineum.pl lub tel. 697 415 815.

Spotkanie z aktorką Anną Nehrebecką

Anna Nahrebecka w 2025 r. opublikowała książkę „Pani Anka. Nehrebecka w rozmowie z Katarzyną Ostrowską”, w której podzieliła się wspomnieniami z ponad 50 lat kariery scenicznej i filmowej, opowiadając o kulisach pracy aktorskiej, życiu prywatnym oraz zaangażowaniu się w działalność społeczną i polityczną. Opowie o tym 27.01 w godz. 18–19.30 wrocławskim czytelnikom w Dolnośląskiej Bibliotece Publicznej, Rynek 58. Wstęp wolny. Wydarzenie przeznaczone jest dla osób dorosłych.

Wystawa Kolektywu SPLOT w Famie

Wystawa „Tu żyją ludzie” jest zbiorem czterech odmiennych spojrzeń na człowieka, jego środowisko i codzienność. Autorki wywodzą się z jednego środowiska artystycznego, mimo to każda z nich znajduje własny sposób opowiadania tych historii, dostrzegając inne motywy w pozornie zwykłej codzienności. Prezentowane prace są pierwszą wspólną wystawą kolektywu SPLOT, który tworzą: Julita Walczak, Nikola Bulska, Aleksandra Iwaniec, Zuzanna Salomea Piwko. Wernisaż i spotkanie z artystkami w piątek, 9.01 o godz. 18. Wstęp wolny.

Niebezpieczne opary: jak reagować, gdy się pojawią

Wyciek substancji chemicznych, pożar lub awaria instalacji mogą spowodować uwolnienie toksycznych oparów. To rzadkie sytuacje, ale gdy do nich dojdzie, liczy się każda minuta. Opary mogą podrażniać oczy i drogi oddechowe, powodować duszność, zawroty głowy, a nawet zagrażać życiu. Dziś ostatnia lekcja o bezpieczeństwie dla Wrocławian.

Redakcja

– Substancje chemiczne potrafią działać podstępnie – nie zawsze je widzimy czy czujemy, a mimo to mogą stanowić śmiertelne zagrożenie. Dlatego najważniejsze jest szybkie opuszczenie skażonego obszaru i ochrona dróg oddechowych. Wiele gazów unosi się, inne przeciwnie – pełzają nisko przy ziemi, dlatego kierunek wiatru i sposób poruszania się mają ogromne znaczenie. Jeśli znajdziemy się w pobliżu zdarzenia, najlepiej schronić się w budynku, uszczelnić okna i nie wychodzić bez potrzeby. Każda minuta właściwego działania realnie zmniejsza ryzyko zatrucia – wyjaśnia kpt. Marek Gwóźdź z Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych we Wrocławiu.

Zgodnie z rządowym poradnikiem bezpieczeństwa na możliwe skażenie chemiczne mogą wskazywać:

- widoczny dym, nietypowa mgła lub intensywny zapach
- nagłe bóle głowy, pieczenie oczu, kaszel u wielu osób w jednym miejscu
- komunikaty Rządowego Centrum Bezpieczeństwa i służb ratunkowych
- sygnały alarmowe – lokalne lub zakładowe.

Informacje o zagrożeniach mogą pojawić się także w mediach społecznościowych, ale tu ostrożność jest kluczowa.

W trakcie pożaru jednego z magazynów na terenie Wrocławia w 2023 roku w internecie krążyły sprzeczne wiadomości o rozprzestrzenianiu się oparów. Ostatecznie wątpliwości rozwiązały dopiero PSP i Urząd Miejski Wrocławia – dlatego zawsze warto czekać na oficjalny komunikat, a nie słuchać plotek.

Pierwsze kroki – jak postępować?

Co zrobić natychmiast po zauważeniu oparów? Oto kilka wskazówek postępowania.

1. Oddal się od źródła zagrożenia, najlepiej w przeciwną stronę do kierunku wiatru.
2. Zabezpiecz drogi oddechowe – nawet zwykła chusta lub ręcznik mogą dać czas na skuteczną ucieczkę.
3. Wejść do budynku, jeśli jesteś na otwartej przestrzeni – ukrycie się jest często skuteczniejsze niż ucieczka.
4. Zamknij okna i drzwi, uszczelnij szczeliny mokrymi ręcznikami, jeśli to konieczne.
5. Wyłącz klimatyzację i wentylację, które mogą wciągnąć opary do środka.
6. Słuchaj komunikatów – korzystaj wyłącznie z oficjalnych źródeł: RCB, PSP, Policja, Urząd Miejski Wrocławia.

Ewakuacja – kiedy jest konieczna?

Służby mogą podjąć decyzję o ewakuacji, jeśli opary stanowią realne zagrożenie. Wtedy:

- zabierz dokumenty, telefon, leki i małą apteczkę
- pomóż dzieciom, seniorom i osobom o ograniczonej mobilności
- zabierz zwierzęta, jeśli sytuacja na to pozwala – transporter i smycz są obowiązkowe
- zachowaj spokój i idź w wyznaczone miejsce zbiórki.

Szybkie opuszczenie miejsca, gdzie występują trujące gazy, zwiększa szanse na uniknięcie zatrucia

W trakcie pożaru w jednym z wrocławskich zakładów w 2022 roku część mieszkańców ewakuowano przewencyjnie. Ci, którzy stosowali się do instrukcji straży pożarnej, opuścili teren szybko i bez zbędnego ryzyka.

Co z domowymi zwierzętami?

Zwierzęta są równie narażone na działanie oparów jak ludzie, a często nawet mniej odporne. W sytuacji zagrożenia bądź ewakuacji pamiętaj o zabraniu transportera dla małego pupila, przygotowaniu miski i wody, założeniu mu identyfikatora lub adresówki.

Jeśli musisz zostawić zwierzę w domu na czas ewakuacji, poinformuj o tym strażaków – oni też prowadzą akcje ratowania zwierząt.

formuj o tym strażaków – oni też prowadzą akcje ratowania zwierząt.

Jak zadbać o bezpieczeństwo po powrocie?

1. Dokładnie przewietrz mieszkanie.
2. Wyrzuć żywność, która mogła mieć kontakt z toksycznym dymem.
3. Zmień ubranie, umyj twarz i ręce.
4. Jeśli pojawią się kaszel, duszność lub podrażnienie oczu – zgłoś się do lekarza.
5. Zgłoś wszelkie szkody w budynku odpowiednim służbom.

To już ostatnia lekcja

W ramach programu Bezpieczny Wrocław mieszkańcy Wrocławia w maju dostali do skrzynek specjalne wydanie biuletynu „Poradnik na czas kryzysu”, jesienią mogli wziąć udział w praktycznych szkoleniach, a także zapoznać się z zasadami postępowania w wyjątkowych sytuacjach w specjalnym cyklu edukacyjnym „Lekcje o bezpieczeństwie”.

Program miał na celu wyposażyć każdego w praktyczną wiedzę – od pierwszej pomocy i ratowania życia, przez bezpieczeństwo cyfrowe, po przygotowanie na sytuacje kryzysowe. Bo w krytycznej chwili to ty możesz być pierwszy na miejscu, gotowy do działania.

➤ Wszystkie lekcje znajdziesz po zeskanowaniu kodu QR

GDY POJAWIĄ SIĘ OPARY

- ▶ odejdź od źródła zagrożenia, najlepiej pod wiatr
- ▶ zabezpiecz usta i nos chustą lub maską
- ▶ wejdź do budynku, zamknij okna i drzwi
- ▶ wyłącz wentylację i klimatyzację
- ▶ sprawdzaj komunikaty RCB i PSP
- ▶ przygotuj dokumenty, leki i telefon
- ▶ zabierz dzieci, seniorów i zwierzęta

PO ZAGROŻENIU

- ▶ przewietrz mieszkanie
- ▶ zmień ubranie
- ▶ obserwuj samopoczucie swoje i bliskich
- ▶ zgłoś szkody odpowiednim służbom

Wrocławski sport – podsumowanie 2025 roku

Za nami emocjonujący czas sukcesów, ale i trudniejszych chwil. Wrocławskie kluby zdobyły mistrzostwo Polski i dwa brązowe medale, ale pierwsza część 2025 roku przyniosła także spadki z lig. Oto najważniejsze wydarzenia ostatnich miesięcy.

■ Michał Kurowicki

■ **Żużel: brązowy medal Betard Sparty Wrocław.** Nasi żużlowcy zdobyli brązowy medal Speedway Ekstraligi i mają najwierniejszych kibiców we Wrocławiu. Fani wykupili bowiem wszystkie dostępne bilety na mecze swojej drużyny na Stadionie Olimpijskim.

■ **Piłka ręczna: jak najszybciej wrócić do elity.** W maju zawodnicy dowiedzieli się, że muszą pożegnać się z ORLEN Superligą na co najmniej jeden sezon. Teraz walczą w Lidze Centralnej, gdzie po 13 rozegranych kolejkach zajmują trzecie miejsce w tabeli.

■ **Koszykówka mężczyzn: rewolucyjne zmiany.** Końcówka sezonu 2024/25 dla Koszykarskiego Śląska Wrocław była gorszym czasem. Miniony rok przyniósł jednak dużą liczbę zmian – powstał nowy zespół, zatrudniono nowy sztab szkoleniowy i powołano nową prezes Śląska. Klub otrzymał także zaproszenie od władz Euroligi, aby występować w rozgrywkach EuroCup.

■ **Koszykówka kobiet: dobra passa.** Rozgrywająca swoje mecze w KGHM Arenie na Kłokocycach drużyna Ślączy Wrocław w ostatnim sezonie utrzymała się w Orlen Basket Lidze Kobiet (OBLK). W nowym sezonie 2025/26 znajduje się w czołówce tabeli. W rozgrywkach FIBA EuroCup Women koszykarki awansowały ze swojej grupy do fazy play-off. Tam

Aleksandra Mielnicka, zawodniczka Ślączy Wrocław, podczas meczu próbuje ominąć koszykarkę Wisły Kraków

pokonały Movistar Estudiantes Madryt i dopiero po porażce na wyjeździe odpadły z pucharowej rywalizacji.

■ **Wioślarstwo: Michał Rańda wicemistrzem świata.** Duży sukces na młodzieżowych mistrzostwach świata w wioślarstwie (rozgrywanych w lipcu w Poznaniu) osiągnął wrocławski wioślarz Michał Rańda, który zdobył srebrny medal przyznany dla czwórki podwójnej. W składzie płynęli także: Mikołaj Kulka, Igor Czekanowicz i Daniel Gałęza.

■ **Piłka nożna: trudny sezon Śląska Wrocław.** Zespół pożegnał się z PKO BP Ekstraklasą. W Betclie I Lidze drużyna większość jesieni grała dobrze. Najjaśniejszym akcentem roku była frekwencja na domowych meczach. Ponad 330 tys. osób wspierało WKS z trybun Tarczyński Arena Wrocław w 2025 roku.

■ **Piłka nożna: Polar Wrocław wraca w dobrym stylu.** Brawa za do-

Lions Wrocław – mistrzowie Polski w futbolu australijskim roku 2025

bre wyniki reaktywowanego rok wcześniej po wielu latach przerwy – Polaru Wrocław. Legendarny klub z Psiego Pola w 2025 roku zaliczył awans do A-klasy, gdzie również jego piłkarze świetnie sobie radzą.

■ **Futbol australijski: mistrzostwo dla Lions Wrocław.** Zawodnicy Lions Wrocław występujący w Polskiej Lidze Futbolu Australijskiego (AFL) zdobyli w 2025 roku

mistrzostwo Polski (bez ani jednej porażki!) i obronili tytuł najlepszej drużyny w kraju z sezonu 2024. W nagrodę drużyna Lionsów wystąpi ponownie w Lidze Mistrzów.

■ **Baseball: Barons Wrocław z brązowymi medalami.** Występująca na zakrzowskim stadionie drużyna zakwalifikowała się do fazy play-off mistrzostw Polski w baseballu. Ostatecznie Baronsi zdobyli brązowy medal i dodali do tego występ w finale Pucharu Polski, gdzie przegrali z ekipą Stali Kutno.

■ **Futbol amerykański: Panthers zmieniają ligę.** W 2025 roku klub futbolu amerykańskiego Panthers Wrocław występował w European League of Football (ELF). Grająca na Stadionie Olimpijskim drużyna zajęła ostatecznie trzecie miejsce w swojej dywizji, odnosząc pięć zwycięstw. Władze klubu podjęły decyzję, że od następnego sezonu – w 2026 roku – Panthers będzie występować w American Football League Europe (AFLE).

Tydzień w skrócie

W poniedziałek 5.01 pierwsza drużyna **Śląska Wrocław** wróciła do treningów. Inauguracyjny dzień przebiegł pod kątem testów sprawnościowych. Pierwszy tydzień treningów zakończy się sparingiem – rywalem Trójkorowych będzie Śląza Wrocław. Powrót do rozgrywek Betclie 1. Ligi zaplanowany jest na 8.02.

Jakub Samel pozostaje na stanowisku trenera głównego Panthers Wrocław. Doświadczony szkoleniowiec kontynuuje pracę w ramach rozgrywek Polskiej Futbol Ligi. Klub poinformował również o swoim nowym nabytku – został nim amerykański wide receiver Mike Harley Jr.

Już 24.01 w gminie Kąty Wrocławskie odbędzie się bieg charytatywny na rzecz – tym razem 34. Finału WOŚP. Będzie to już trzecia edycja tego dobroczynnego wydarzenia.

➤ Zapisy do udziału w biegu są otwarte na stronie internetowej: https://liveds.datasport.pl/zawody_files/zawody11660.html

Kibice drużyny **koszykówki Śląska Wrocław** nie mogli marzyć o lepszym rozpoczęciu 2026 roku. Wieczorem w piątek 2.01 WKS wygrał z Zastalem Zielona Góra w Hali Orbita 90:85.

WYDARZENIA SPORTOWE

koszykówka

Orlen Basket Liga:
11.01, godz. 20, Hala Orbita,
WKS Śląsk Wrocław – Miasto Szkła Krosno
EuroCup: 14.01, godz. 20,
Umana Reyer Venice – WKS Śląsk Wrocław

siatkówka

TAURON Liga:
10.01, godz. 12.30, Hala Orbita,
#VolleyWrocław – Radomka Radom
II liga mężczyzn:
10.01, godz. 17,
Bugaj Volley Radomsko – Gwardia Wrocław

Prezentacja drużyny piłkarzy ręcznych Śląska przed sezonem 2025/26 – jej celem jest powrót do Superligi

Styczeniowe Silent Disco na Tarczyński Arena

Silent Disco ponownie zagości na Lodowisku Tarczyński Arena. To idealna impreza dla osób szukających nietypowych atrakcji zimą. Tegoroczne terminy (piątki): 9.01, 16.01, 23.01, 30.01. Każda impreza trwa w godz. 19–22. Udział w Silent Disco nie wymaga dodatkowej opłaty. Wystarczy bilet na lodowisko.

Zimowe weekendy w Ogrodzie Botanicznym

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego otwiera się dla zwiedzających także zimą. Będzie czynny we wszystkie weekendy od 10.01 do 1.03.2026. W tym czasie można nie tylko samodzielnie pospacerować po ogrodzie, ale o godz. 11, 12.30 i 14 pójść na spacer z przewodnikiem. Wstęp biletowany.

Wrocławska Giełda Muzyczna co miesiąc

Jeśli muzyka to twoja pasja, to wydarzenie jest właśnie dla ciebie. Znajdziesz tu winyle, CD i kasety – od klasyki po współczesne perełki. Okładki, które same w sobie są sztuką, wyjątkowe wydania i muzyczne skarby już od 10 zł. Kiedy? 10.01, 14.02 i 14.03. Gdzie? W Galerii Dominikańskiej. Wstęp wolny.

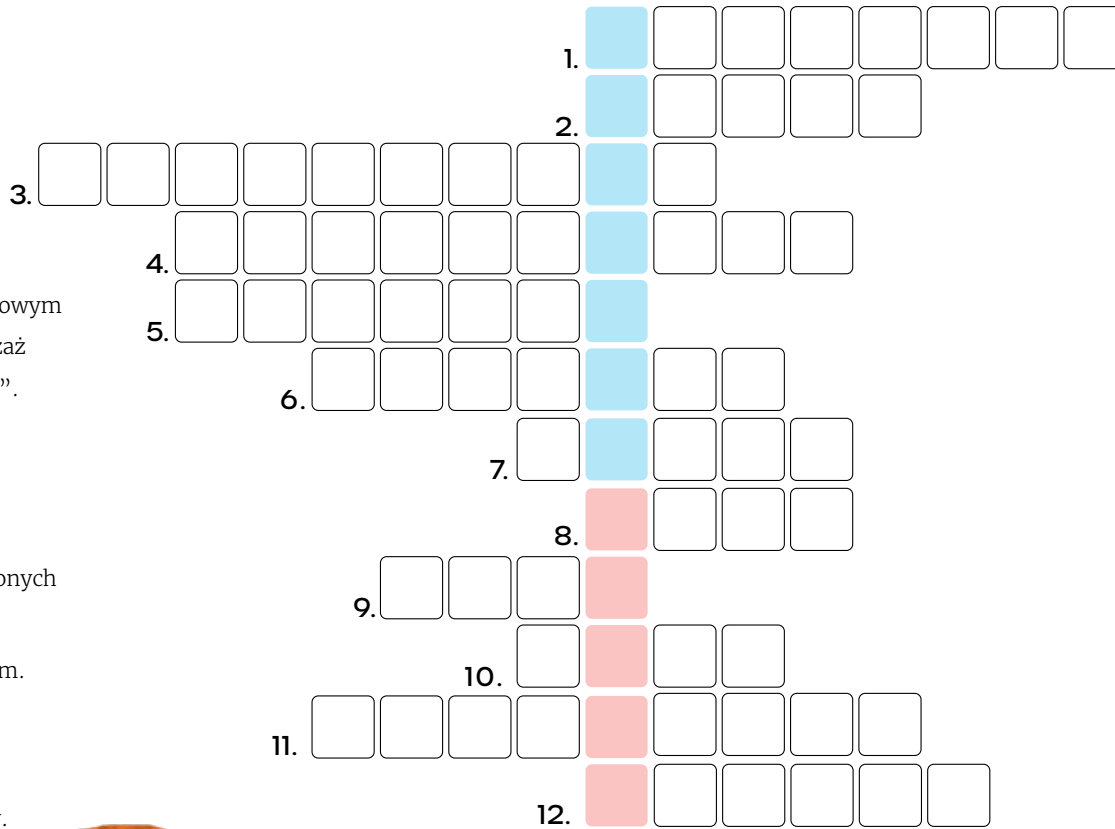
Sylwester Prawosławny 2026 w Mleczarni

Kto chętny na świętowanie nowego roku prawosławnego na zabawie w Mleczarni? Studenckie Koło Naukowe Ljudi oraz Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko-Bałkańskiej KOŁO | Wrocław zapraszają 13.01 od godz. 19. Muzyka na żywo, tańce, toasty i zakąski. Bilety na www.wro.news/sylwester-prawoslawny.

KRZYŻÓWKA NUMERU 259

1. Największa wrocławska hala.
2. Leśnickie centrum kultury.
3. Działa przy niej Multicentrum.
4. Forma zorganizowanego wypoczynku dla dzieci, który odbywa się w pobliżu ich miejsca zamieszkania.
5. Autor znajdującego się w Muzeum Narodowym w galerii sztuki europejskiej obrazu „Pejzaż zimowy z łyżwiarzami i pułapką na ptaki”.
6. Może być wspinaczkowa.
7. Dwie deski potrzebne do uprawiania popularnego zimowego sportu.
8. Służy do wypoczynku i pełni funkcje zielonych płuc miasta.
9. Powinna być ze śniegiem, mrozem i lodem.
10. Miesiąc z feriami zimowymi.
11. Kino Nowe ...
12. Patron wzgórza przy Aquaparku Wrocław.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **259.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpo-

wiedzi czekamy do **14.01** do godz. **20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **21.01**. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z nr. tel. **71 776 71 00**.

UWAGA! Wg regulaminu wygrywa ten, kto wyśle SMS-a jako pierwszy, przedostatni lub ostat-

ni. W tym wydaniu do zdobycia: bluza z herbem Wrocławia, workoplecak i kubek. Zwycięzcami w numerze 257 (hasło: Czas inwestycji) zostali: pan Jacek (bluza), pan Piotr (workoplecak) i pani Aleksandra (kubek). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77**
(pn.-pt. 8-18)
Zgłoś awarię do ZDIUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8-15, śr. 8-17)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7-21)
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8-14, śr. 8.30-16)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7-14)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo)
Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (24h)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barrier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**
Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **71 321 21 24, 801 033 242**
Telefon informacyjny grup rodzinnych AI-Anon: **572 945 199**

WROMIGRANT

Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **71 772 49 50, 538 579 555**
(pn.-pt. 9-17)
Przejście Dialogu, ul. Świdnicka 19
(konsultacje osobiste pn.-sb. 12-16)

Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz

Redaktor wydania
Anna Aleksandrowicz

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA
Gmina Wrocław